

המזיפה

עתון שבועי

לכל עניני ההיום, לספרות ולמרעים ולכל עניני היהודים

..... יוצא לאור בכל ערב שבת.

מחיר החתימה:

באוסטריה-אונגריה:
לשנה 6 בתרים
לחצי שנה 3
לרבע 1.50

באשכנז:

לשנה 7 בתרים
ביתר הארצות:
לשנה 8 בתרים

האדרסה לבית המערכת ולארמיוסטריציה:

„Hamicpe“

ul. Św. Sebastjana 32, Kraków.

מחיר מידעות או הזכרות לנפטרים
לפי גדל השטח.
ברכת מו"ט חצי הכתר.
גליון בודד 12 הלר.
מכתבים בלתי חפשים לא יתקבלו.
כ"י, שלא נרפס, לא יושב לבעליו.
המשנה מקימו עליו להודיענו מיד לא
רק שם מקומו החדש, כ"א גם שם
מקימו הקודם. — אין משנים את
האדרסה מאיש לאיש.

Kraków, 11. Listopada 1904.

גליון ל"א.

הראשון ג' כסיו תרס"ה.

קול מציון.

כאז הופיעה האספה הפרסבורגית, שהראתה לכל את האור הגנוז בציונות המזרחית ואת הברכה הרבה הצפונה בה גם ליהדות גם ליהודים — למני אז לא ינהו ולא ישקטו „שונאי ציון“ ומפקידה לפקידה הם יוצאים, להטיל רפש וחלאה על הציונות ולדבר סרה בקהל ד'. ואלמלי חשבו להם המתנגדים האלה לחובה להוכיח „באותות ובמופתים“ את אמנות דעותיהם, כי אז היינו באים אהריהם, להראות את אי-אמתותם של „אותות והמופתים“ ההם ולערער את היסוד ואת הכנין, אשר בנו עליו גם יחד. אבל לא כן מתנגדנו עושים, המה יוצאים ידי חובתם רק בהרמת קול זעקה ונכוב דברים הרפים בלבד, מבלי לאשר אף אות אחת מדבריהם אלו כאותות חיים ובמופתים הותכים, ומה איפא נענה אנחנו אהריהם? לגדף כמותם ולהשיג הרפה אל היקם — דבר זה אינו ממדת המזרח, הנהולך וכובש לו את העולם העברי ע"י דברי אמת, שלום, אהבה ואהוה; להכחיש את עלילותיהם ודבותיהם — והלא המה מוכהשים ועוטים מעצמם בחסור להם האשור הנהוץ ע"י עובדות מעולם ההיום. כי אלמלי אמנם היו דבריהם מאושרים מאת החיים והמציונות, כי אז לא היו מתנגדינו אלו מתעצלים כהבאתם. ואם כן איפא מה נאמר ומה נדבר אנו? — לא נשאר לנו איפא בלתי אם להתאנח מרה ולשפך כמים דמעות על מראה אשר כזה ועל מעשה אשר כזה, שאין דוגמתו בקרב כל העמים האחרים.

אמנם כן, אהים יקרים! רק לבנות אנו צריכים, רק להתאנח אנו חייבים, על אשר כה נפלנו פלאים, על אשר הגענו לידו כך, כי בנינו מקרבנו יצאו, להשביט את עבודת הקדש ולהפריע בעד הכנים-הכונים. ואמנם שאו נא, אהים יקרים, כנפשכם אתם: דמי אחינו הולכים ונגרים עתה כמים בכל מקום ומקום, השנאה לעמנו הולכת ומתגברת בכל הארצות, הולכת ודוחקת את היהודים מתוך ההיים ומביאה אותם לידו עוני, רעב, הולי, יסורים ורכדוכה על נפש. רכבות מכני עמנו הולכים ונפזרים לארבע קצווי תבל, מרחיקים נדוד לירכתי ארץ, באים באש ובמים על פת להם והולכים ונכלעים בין האומות ומתרחקים כזרוע מעל עמנו וקדשיו. ומליוני יהודים היושבים תחתם מתענים בכל מיני ענוים, בחמר וברוח, והם הולכים ומתדרלים וטובעים בטיט העניות והדחקות ונעשים רמפגע לכל. פגע ולכל נגע. ותנאי חיים הקשים הולכים ומכבירים את אכפם על אחינו בכל מקום שהם ומביאים אותם אם ליד התכוללות שפלה גמורה או למצער ליד רמיסה בהגל על כל מצות ההורה וקדשי האומה, בנינו וכנותנו הולכים ונמכרים לעם אחר, הולכים ומתהכזים על כרבי זרים, הולכים ומתרחקים מעל עמם ונושרים מעין תקות ישראל ועוברים את הנבול, אשר משם לא ישובו אולי עוד, והזקנים רואים בעיניהם את היהדות הולכת ובלה, ומתגרת יד החיים הולכים המה ומתהגלים לדבר הזה ועוד כמו ידם יסייעו, להעביר את הכנים על דעת קונם ועמם. הדרינו וישיבותינו הולכים ומתרוקנים, ספרינו מתגוללים כאבן שאין

לה תופכים, מצוותינו הולכות ומפורות, רוחנו הולך ומתשמש, מוסרנו הולך ונפנס, תקותנו הולכת ומשתכחת, אהדותנו הולכת ובטלה ושם ישראל נעשה יותר ויותר לגנאי ולהרפה גם בעיני בני ישראל גם בעיני האחרים. האם לא כזה הוא מצב עמנו? האם לא כמחזה הזה נחזה בכל תפוצות ישראל עתה? כל מי שעין לו לראות ולב להבין הרי הוא רואה ויודע ומבין, כי היהדות הולכת ונדרחת מפני התרבויות האחרות ושם ישראל הולך הלך והמחה מעל פני האדמה.
והנה כדנע המר והגמרה הלזה הופיעה, כמו מלאך שלוח סמרום, הציונות ותשנה את פני הדבר בלו מקצהו, הציונות הרימה בעונו את דגל ציון ותכנס סביבו את כל הנפוצים ותאחדם יהרו. היא קרא ברמה בשם ישראל, היא יצאה להלהם בגבורה בשאיפת התכוללות וההתבטלות ותשיב שיות נדרות רבות ותביאן אר בית אמן ורבים השיבה מעון. היא יצאה לשית קציר לכל אותה המשובת ותאות ההוללות, אשר נשרעו בלב הדור הצעיר ותמע בלב רבים רגשות קדש, רגשות מוסר נעלים ותשקם ותרייבם בלשדה של היהדות ותעשם לכנים נאמנים לעמם. היא קראה לעם לעמוד על נפשו ולכלי ותר משלו כלום ותביא בלב הרבה את הנאות הלאומית. היא נתנה תקוה ומשאת נפש לכל הנואשים והנכזים והשכ רגלם מדהי ותעורר אותם ליד עבודה פוריה והרוצה על שדמות העם ותכנים חיים חדשים לכל מקצעות הפעולה העברית ותשב לנו כחות הרבה, שהלכו ויתבזבו לטובת אחרים. היא יצאה להקר את מצב העם

פיליטון.

מכפר לברך.

כהנץ החמה עם ארמימות והכה ובהתראותה בשולי המזרח המתלבן, ויהי הרקיע בציון נפלא מתרקם מתחת מכחול ציר אמן מסתתר. הקיום היפים מתפוצצים ומשתברים באויר והיו לנוצצי נגה מבדיקים ומזהירים, ובשפה נפלאה ואלמה הם מעירים ומעוררים את כל היקום הישן עוד בשעה שהלילה מוסרת הסימנים ליום.
נעור השדה והעץ, גם הבהמה והאדם נעורו, והכפר הראה אות חיים. תרנגול קורא מתוך ההרגל, שור גועה מתוך רעב, סוס מחבט כרגלו את הרצפה ומבקש מספא, כלב מקשקש בזנבו כמפקק מהוך בטלה, ואכר כמשמש בעינו בצאתו לראות את שלום העוף והבהמה. רוח-קל של בקר, מבושש בריח אלפי דשאים וצמחים, נושב ומחיה את כל...
הבהמה הוצאה מן הרפת למרחקי המרחב, מקום שם תרעה ותוהיר, תההולל והקפיץ מרב כל.

האכר יצא אל שדהו, און באברים ושיר על השפה, וסלסולי עשן ההנשאו חרישית מארובות בתי הכפר —
כה נעימה היתה הסכיבה, כה קדושה הרגע, כה נעלה האידילה, לולא חלל אותה אכר גם בקול חצוף. אצל ה„קרטשמא“ — בית מוגת י"ש — נהיה התכול. נדמה שגם הבית הזה הולם את החג-הכללי של שחרית יפה כטרם יקומו משנתם בעליו היהודים וימלאו את חללו בראגות ואנחות, וכטרם יבקררו מבקריו וימלאוהו להג ונבלה.
„מושקא! מושקא!“ קורא האכר בנוסח המקובל, ובראותו כי עדיין לא העיררו משנתו, העמיד את המגרפה והכד ויתופף באגרופו בחלון.
„מושקא! הוא דם-בלב! המעט לך שנה כל הלילה?“ וקולו פועל דיסהרמוניה באויר השקוף בצריחת עורב ביום בהיר.
ומשה נחפו לקום ממטתו, הטיל ידיו, לבש מכנסיו, ובעודו מחויקם בכפו מרר לפתוח את הדלת, ויהן לאכר את מכושו: י"ש במחור ג' צ"ל. האכר הלך לו לעבודתו כשדה, ומשה נצב על הפתח כמו מקוסם מהוד הכריאה המתגלה בעלומי הבקר. שנים רבות מתגורר הוא בכפר, וככל בקר ובקר יקום „לערוך הצות“ ו„לאמר תהלים“. ואינו טפנה את לבו

לכמלה ולחלון מרם יכלה „עבודת הכורא“, וככלותו את הפלתו כבר עברה אשמורת השחרית עם תמימות היידות, עם הקדושה שלה, ובאו שעות העבודה, שעות של יגיעה ונכילה, והכל יהיה חלון, פשוט...
ונצב עתה כושה על סף הבית, באפו עולה רוח נחמד, על פניו חולף רוח מחיה, וכמחו יולרו רעיונות מתרועעים ומפזזים. מושפע הוא ממאור השמש וזיו החוץ, ורואה הוא גאווה של רבון העולם. הלב מתפעל מן היופי שבטבע, והמוח מתרגש מגרולה — אלהים. „הוי, בקר כזה — מה נעים עתה להתפלל שחרית בצבור!“ ולו נדמה, כי כל עשרים שנות שבתו בכפר — זולתי הימים הנוראים, שבהם יתאכסן בעיר — הפלתו היתה תפלה-שוא, הפלה בודדה ותועה מתחת לעננים, מבלי היות בכחה להנכיח עוף למרומי על. אמנם מהפלל הוא המיד ביראה ובדבקות, אבל מה שיש בכח הרבים, אותו לא יעשה היחיד. מהתגעגע משה המיד לחיות בשבינת אחים, להתפלל עם הצבור ולהתאנח עם הכלל, לשנות „לחיים“ במסכת יהודים ולקיים את המצות, המודמנות רק במקום מושב רבים מישראל. נראה לו שגם בניו הנם פה מנושמים ופשוטים, ושם יתחפכו ליהודים בראוי וכנבון...
מה יתרון בכפר ומה הרווח בו? עוד קללה

האיום ותכרא המון מפעלים ומוסדים, להיטיבו ולתקנו. היא שהעלתה את שאלת היהודים על שלהן הגדולים ותכרא במה לאומית ותעכב בעד רבים טהרע לישראל ותעמד בפרץ. היא שבראה את ההשתדלות כדבר השנת הרעיון לכנין מקלט בטוח לעמנו כארץ אבות ותכיא גם תוצאות פוריות ידועות. וימעטו כל אלה ותכרא גם את המזרחי — זה הכנוס המיוחד לחרדים, ואשר בצלו חוסים מאות רבנים גאונים בישראל, המפורסמים כתורתם, ויראתם, חכמתם ומעשיהם הטובים ורכבות יהודים כשרים ותמימים, רדים עם אל ועם מצותיו נאמנים, ומגמת פני כלם: „לשחר את התורה ואת המצוה ולהשתדל כחזקון והרכצתן ולהביא את החרדים לידי עבודה משותפת בכל הארצות לשם אלקינו, עמנו וארצנו ככל כחם ועזם“ וכל זה מידי הציונות כא לנו!

ועל תנועה קדושה ורוממה, כזאת באים אחינו בשרנו ועצמנו בכשיל וכליפות, ברעמים וברקים, בדבות ועלילות ורוצים לרצחה נפש ולהאכידה מארץ החיים. והכל בשביל מה? — בשביל, למה נכחד האמת מעצמנו, כונות פרטיות, נטיות עצמיות, דברים שבכבוד ושכנאה וכדומה! והעל זאת לא נמרר בכבי? והעל זאת לא יתאנח כל איש ישר כשכרון מתנים! העל זאת יתאפק עמנו ויחשה!...

ואם ההתנגדות לציונות הכללית עוד היתה מוכנת לנו מעט, אחרי אשר סוף סוף עוד הרבה מהציונים החפשים, ככל תשובתם הרבה ליהדותם ולעמם, מוסיפים לחזיק בידם הרבה מהנמוסים הזרים, שהנחילו למו כבית הגוים ואשר אין רוח החרדים נוחה מהם. ואם כי כאמת תחת לגרות מדון כהם ולהדפס כזרוע צריכים היו החרדים לקרבם כאהבה וכאחווה ולהביאם מעט, מעט לחסות בצל כנפי היהדות כחקה וכמשפט וכמו שהורו לנו רבותינו הראשונים ז"ל, ואם כי כאמת צריכים היו החרדים לשמוח על תשובתם של אלו ולקוות, כי סכיון שזעזעו הצעד הראשון שוב לא יעמדו כחצי הדרך והלך ילכו ויתקרכו פסיעות, פסיעות ליהדות ולכל קדושה, וכמו שאמרו לנו הז"ל: „מכיון ששכח אל עמה הרי היא שכה אל אלקיה“ — אחרי כל אלה עוד אפשר היה למצוא זכות למתנגדים הללו על רחפם כאמת הכנין את השכים האלו. אבל מה נאמר ומה נדבר להתנגדותם המזורה גם למזרחי, המחנה הנדול של יהודים חרדים ותמימים, העולים אולי גם על המתנגדים בעצמם בקנאתם ליהדותם וכמסירות נפשם על תורתם?

ועוד — באופן הטוב — צחוק מפי הערל! — היו למצער ימים אחרים. או שבע די והותר, הפרנסה היתה מצויה, ובימי האסיף יכול היה להטעין שתי עגלות תפוחי-אדמה ועגלה אבטיהים, לשלוח לחלקם בין עניי העיר הסמוכה. שבר בזה וכבא! אבל נשתנו העתים: לקנות תבואה במוקדם אסור משום רביה, למכר מיני מכולה מיותר לגמרי, כי נוסדה הנות-„קולקא“, והמויגה הולכת וחסרה, הולכת ופחותה. הכמר רורש ברבים ואוסר שתי-מושקה לעדתו, ושנאת האכרים גוברת מיום ליום לו — דיהודי.

ובכן למה לו להתגורר בכפר? השמש המנסרת שם ברקיע, בטוח הוא, שהיא נהנת יותר מאחיו יושבי הכרך, וככיכול בעצמו משרה שכינתו בשכונת העיר ושוכה לקראת התפלות השלוות משם למרומיו כהמון ובקבוצה.

המהשבה הזאת קבלה לאט צורה מוהשית ומסוימת יותר ויותר, ונענעו התחלפו בהכנות ממשיות לעזב את הכפר לעולם ולהשתקע כעיר. את החומים המקשרים אותו אל הכפר נתק כנקל, והמלחמה הפנימית לרגל שנוי סדרי-היוו הנכון לפניו — לא היתה עצומה. הלא מראש ומכבר חש קרבת-נפש והשתוקקות אל הכרך, אל הצכור היהודי, ובהזון ומחשכה היה לאחד ממנו...

איככה אפשר להתנגד למזרחי, שכתב על הגלו אמרי קדש: „בעד אלקינו, עמנו וארצנו!“ והתולך ונלהם בעו בעד היהדות וקניניה ולא ייעף ולא ייגע מלהשתדל בהרכצת התורה והיהדות, ושכשכיל זה היה למפגע לחצי החפשים? איככה אפשר להתנגד להמזרחי, שעוררו את החרדים להתאגד יחדו ולהגן על דעותיהם הדתיות וללהם בעדם בכל אסין ועו? איככה אפשר להתנגד למזרחי, שכמשך שתי שנות קיומו יסד ויכונן יותר ממאתים אגודות, ללמוד ש"ס, ע"ג, מדרש וכו' וייצר המון מוסדים אחרים נעלים בכל תפוצות ישראל? איככה אפשר להתנגד למזרחי, שהביא לאור עולם את האספה הפרסבורנית ואת כל דכריה והחלטותיה? איככה אפשר להתנגדות כזאת להיות בכלל ולהקרא בשם התורה והדת כפרט — אך לאלקים פתרונים!!!

ועובדא היא, כי התנגדות כזאת ישנה והיא יוצאת, לדאכוננו מאת רב בישראל. בעתון אשכנזי נדפס מכתב אהר הרבנים מרוסיא, הקורא לחברו הרב, לבלתי תת למזרחי להתערות כפרנקפורט, זו עיר התהלה, ולעקך אותו שם משורש. השמעתם אחים? רב מישראל מיעץ, לעקך את המזרחי, שהתל להתכונן כפרנקפורט, משרשו ולהכחידו מארץ החיים, לאמר: רב נושא דגל התורה כידו מסית את רעהו, לבלתי תת ליהודים חרדים להראות מהוד פעולתם לטובת הזוק הדת והרכצת התורה ולטובת בנין הרבות ציון ושוממותה!!! ולא זכר הרב הזה, כי במשך שנות גלותנו רכו הקמים מקרבנו על תורתנו, לעקרה משורש וכל עמלם היה לשוא. ולא העלה הרב הזה על לבו, כי במרוצת ימי נדודינו הרבה ממנו רצו להסיה כחוקה את אהבתנו לציון מלבנו ומאים לא עלתה בידם. בשעה שהדבר נוגע לתורה הקדושה, לעמנו האומלל וארצנו האהובה — אז יד ישראל תמיד על העליונה ואין דבר שבעולם יכול להכריעה. וכטוח אני כאלה, כי בשם שהחרדים כרוסיא והחרדים בעירו לא שמעו לו ולדבריו ויכאו כהמון רבה אל הציונות המזרחית, כהרגישם כהרגשתם הטבעית הכריאה את כל הטוב הצפון כה, כן גם החרדים אשר כפרנקפורט וכיתר הערים, החרדים כאמת על תורתם והרואנים כאמונה לשלום עמם, כא יכאו למערכת המזרחי וכל יד מתנגד לא תניאם. קול ד' הקורא אלינו בכח מציון, קול תורתנו המנהמה כיונה וקול דמי אחינו הצועקים אלינו מכל ארצות גלותם קוראים אלינו: „תנו יד לציונות המזרחית!“ ומי הוא היהודי אשר יסתם אזונו ולא ישמע לקול הקורא הלוה?!

כמה יתפרנס שמה? זאת היתה השאלה האחת המעסקת אותו, אבל מיד פתר גם אותה בשאלה אחרת: וכמה נזונים שם בל היהודים? — * * *

בגרות השמש ובדמדם האור בקצה האופק ממזרח, פנשו הקיום הראשונים בפני משה התולך בתרמיל „טלית והפלין“ מתחת לזרועו להתפלל בצבור דבר יום כיומו. על הפנים — שקומטי במלחמת הפרנסה העירונית הקשה — שכנה מנוחת-הנפש וענני-הנשמה. הש הוא אותו הרגש, שמרגיש כן-גדח בשובו לאמו, או איש שנשלח למרינות הים — וישב למקומו, שיש לו שם מכירים ואוהבים רבים. הנצוץ העברי, שנתזו מלהבת הנשמה הישראלית עד כי כמעט הועם — חזר ויתחבר אליה ויהי לשביב אש בקרבת השלחבה...

ובשפגע בו איזה מכיר או מודע וישאל לשלומו, ענה משה תמיד תשובה אחת ורגילה: ומה שלומי? עמ, פרנסה היא פרנסה, אבל איך שיהיה — כ"ה חי אנכי בין אחים, בין יהודים...

ראובן פֶּאָה.

ולא אמר הרב הלזה די ויבא וירחב עו כנפשו לדבר גם סרה כמאות אלפים מכני ישראל ויתנם למינים וכופרים, המוליכים את העם שולל מהזון לדרך התורה והמוסר, מקוים אנהנו, כי כל אחינו הישרים כלכותם יסורו כשאט נפש מעל פני דברים אשר כאלה. ואף אנהנו רחוקים אנו מלהשיב תשובה על דברים כמו אלה. אך אהת אנו הושבים לנחויך להניד לרב זה: „אתה הרפת את מערכות ישראל, אתה העידות שקך בעדת ד', ודור יבא ידע להעריך פעליך!“

ואם יכולים היינו לסלה למחרפים האלה, אשר דברו סרה במחנה גדולה של רבנים גאונים, שהרכה מהם עולים עליהם גם בתורתם גם בצדקתם, אם יכולים היינו לסלה להם על אשר חרפו מערכות ישראל ויהללו כבוד מאות אלפים יהודים כשרים ותמימים — הנה אי אפשר לשאת להטאת האנשים האלה, הכאים להשכית את הציונות, זו התנועה הקדושה והרוממה, אשר אין יכול לכהה להושיע כהסד ד' את ישראל ולהמציא לו פדות ורוחה, אי אפשר לנו לסהל לאנשים המפדיעים את העם מעבודת הקדש ועתידיים ליתן את הדין!

וביותר יכאב הלב ותדאב הנפש, לראות את קלות הראש, שהם מקילים כנפשם כבואם לדבר כתנועה, שבה תלוי הרבה סגורל עמנו ועתידותיו. רעד יאחזנו למראה הקרירות והקפאון, אשר בלב האנשים האלה, כבואם להרין משפט עם כלו ואיך מסתפקים הם בשאלה כזו, העומדת כרום העולם העברי כנכוב דברים בטלים, חסרים כל הגיון ובהטלת אשמות, שלא היו ושלא תוכלנה עד העולם להתאשר. כשתים שלש מלים הם באים לבטל תנועה גדולה אשר כזו, שגם את מהותה אינם יודעים. ויחס אשר כזה לעם כלו הוא מבהיל ומחריד וכלי משים התעורר השאלה בקרבנו: האומנם לכב עברי ידפק בקרב האנשים האלה? האומנם חדם הנוול בקרבם דם עברי הוא? האומנם האנשים העומדים על דם אחיהם ומצחקים ומסתוללים — מכני ישראל המה?!

כן. רק להתאנח סרה ולכנות כתנים אפשר למראה נתעב אשר כזה!!!

אך אחת נחמתנו והיא תעוררנו: הרב הלזה אומר כמכתבו „כי אחרי כל ההשתדלויות אשר עמדו (הוא וכמותו) כנגדם (לאמר, הציונים) עלתה בידם (של האחרונים) לצודד נפשות נקיות“. אם כן הננו למדים, כי „הנפשות הנקיות“ אשר בישראל יודעות את חובתן לעמם, מיטיבות הן יותר להסתכל ולהכין ואינן משגיחות ככל אותן ההשתדלויות (שכשרותן ויפין ידועים לכל), שישתדלו „אנשים טובים ממין ידוע, להרחיק מן הדרך המובילה ציונה. אם כן יודעים אנהנו, כי „הנפשות הנקיות“ אשר בישראל יודעות להעריך את ערכה של הציונות והן הולכות ונספחות לה, וזוהי נחמתנו. כטוהים אנהנו, כי מרכות בקרבנו „הנפשות הנקיות“ הללו, הרחוקות מכל קנאה של כבוד, ושנאה של גדולה, הרחוקות מדבות רעות ומלשון הרע, המכשרות להכין דברים כהויתם ולהסתכל כהציונות כמו שהיא, והן, הן שתכאנה ותתנה לנו יד לכנות כע"ה בית לישראל ומכון לתורתו כארץ אבות. כמוחים אנהנו כאחינו בכל מקום שהם, כי לכם העברי לא יתנם לעמד כעת צרה כזו מרהוק ואמנם יתנו את לבכם אל הציונות ואת ידם לעבודת העם. מאמינים אנהנו כטהרת העם וככונותיו הנעלות וכו אנהנו שמים מכתהנו ומאלקי ישראל נצפה לעזרתנו! וד' מציון יופיע על עמו וינחהו בדרך העולה ציונה וישמר עליו מכל הכאים להתענותו מן הדרך המובילה כית-אל לארץ הקדש. לידא חשון תרס"ה.

יצחק יעקב ריינוס
אב"ד דפ"ק הנ"ל.

ענינים מדיניים.

מלחמת האשכנזים והאיטלים במירוק.
 מאז החל פולמוס הלאומים באוסטריא התעוררו גם האיטלים, אשר במירוק הדרומית (רצועה מארץ מירוק, אשר בקצה מערב אוסטריא, נכנסת אל תוך גבול איטליא ועליה יושבים איטלים) וכנפות חוף הים האדריאטי וידרשו מאת הממשלה לכונן להם אוניברסיטה איטליה. הממשלה השתמשה ימים רבים ובסוף כוננה שעורים בשפת איטליא בתוך האוניברסיטה האשכנזית. אבר האיטלים לא הסתפקו בזה וידרשו בחוקה איני-ברזיטה מיוחדת בפריעסט, העיר האיטלית אשר לאוסטריא על חוף הים. הממשלה, החוששת לחזק את הדיח האיטלי בעיר האיטלית, כמאנת לעשות רצונם בזה ובשנת הלמוד האחרונה כוננה מחלקה מיוחדת לאוניברסיטה האשכנזית באינסברוק בירת מירוק, שבה ידמו התלמידים האיטלים מהפאקולטט המשפטים בפני עצמם כפי פרופיסורים איטלים. בזה עשתה הממשלה פשר. האיטלים יראו במחלקה הזאת בעין אוניברסיטה איטלית מיוחדת, אף אם איננה בעיר איטלית והאשכנזים, בן קותה הממשלה, לא יתנגדו לזה, כי הלא סוף סוף אינה רק חלק מן האוניברסיטה האשכנזית. אך הממשלה טענה בחשיבות קנאי האשכנזים, השואפים לברוע בקרבם את יתר הלאומים יושבי אוסטריא ולגרמנים, עינם רעה גם בחקם הרל הזה של האיטלים ויאמרו להפר את עצת הממשלה ולהחזיב את שמחת האיטלים בנצחונם הרל. וכאשר נפתחה הפאקולטט האיטלית ביום הרביעי לחדש זה והתלמידים האיטלים עשו להם משה, סככו התלמידים האשכנזים בחוצות אינסברוק ויעשו רמונסטריציא ויתרפו את הממשלה ואת האיטלים. והאיטלים הלא אינם מוני לב וממשלה אדירה להם מאשריהם, היכולה לתבוע עריבונם. ולא יכלו לשמוע את התרופים והנדופים וברעתם מראש את מחשבת קנאי האשכנזים, הכינו להם מקרחות, למען יהיו בלי נשק בידיהם בהתגרות בהם איביהם. לאסונם נפתח ריבם להשתמש בכלי הנשק בעוד לא היה צורך בהם. כאשר התעללו בהם האשכנזים יצאו כל התלמידים האיטלים מבית המשתה חוצץ וזרו על המתהללים, עשרה אשכנזים נפלו נפצעים ותהו המהומה גדולה מאד. האשכנזים התהללו כל הלילה ויהיו נכונים להתנפל על האיטלים והחשמיים ונציב המדינה היה אנוס לשריח גרדו אנשי צבא החיצה והחשקים את העיר. אנשי הצבא הפיצי בכרוניהם את האשכנזים הזועפים ובתוך המהומה הזאת נדקר המצור פעציי ויפול חלל. ומאה ושרשים וחמשה איטלים הושמו כמשמר. כל הלילה וכל הימים הבאים ארבה המרחמה באיטלים. אדפי אשכנזים סככו בחוצות ויפוצצו את חלונות האיטלים ויקרעו את שלטי בתי המסחר של האיטלים וכל דבר, אשר זכר האיטלים עליו, השחיתו. את בית הפאקולטט האיטלי החריבו ורא השאירו בו רק את הכתלים הערומים. כל אשר בתוכו, דלתות, חלונות, מעלות, תנורים וכלים נפצו לרסיסים. גם בכית הנציב ויתר הפקידים, אשר עמדו לימין האיטלים, כרו המתם את הצבא חרפו ויגדפו. בכתי המלון, אשר עשו בהם האיטלים את המשתה, נפצו החלונות, מראה פני העיר כמו אחרי מהומה. והממשלה במבוכה גדולה וקשה לה לצאת ממנה. רבטל את הפאקולטט האיטלי לא תוכל מפני חמת האיטלים ולהקים את חרבת הפאקולטט לא תוכל מפני חמת האשכנזים, שנשבעו לבלתי תת בעידם האשכנזית מקום לבית ספר גבוה איטלי.

כתר כהונה וכתר מלכות. מיום שהתחברו כל מדינות איטליא לממלכה אחת, שעשתה את רומא מכון שבתו של האפיפיור לעיר הממלכה ומקדש מלך אימניא — לא היה שלום בין האפיפיור ובין המלכות קובעת האלקים. בעיני הכהנים היתה כל מלכות איטליא מחרמה, לפי שבמלכה את מדינת הבנסיה, שהאפיפיור מלך בה. בהיות כחירות בארץ לא השתתפו

הכהנים ולא התערבו בשום דבר מעניני המלך וממלכתו. תוצאות הרוב הוין, כי נברו באיטליא שונאי הכנסיה הקיצונים והסוציאליסטים היו בשנים האחרונות למפלגה שלמה בכל איטליא וגם הממשלה האירה אלה פנים ובפרלמנט נחשבה בין תומכי הממשלה. אחרי שצרפה הפרה בריתה עם האפיפיור שנה האפיפיור פיוס העשירי את שמתו המדינית והוא מתקרב לאט לאט לאימריא וכמעט סלח לה על גזל מדינת הבנסיה. לפני הבחירות, שהיו בשבוע הזה, הודיע האפיפיור, שבשעת הצרך הרשית לכהנים להשתתף בבחירות. הבהנים והקרייקלים השתתפו עתה בבחירות ותוצאות הדבר הוין, כי נפלו כל המפרנות הקיצוניות המהרסות, ומפלגת המחזיקים בנושנות נצחו. כזה התחזק גם כסא המלך וגם כסא האפיפיור וברומא עיר ממלכת הקיסרים הרומיים מתנוססים כתר כהונה וכתר מלכות ושלוש בניהם.

הכמרים והכנינים המתנדבים בצרפת. המניסטר למלחמה בצרפת, גנראל אנדרעי, הוא הראשון ברפובליקה החדשה שאינו נשמע לכהנים: כל הקודמים לו מימי נאפוליון השלישי והלאה. היו קליריקלים, אשר על פי הישועיים העמידו פקיד צבא וינהלו את עניני הצבא. פרי התמכרות הצבא לכהנים הוא התנכרות יד הרוצים במלך ומעשה דרייסום וכל המשתלשל ממנו. וכאשר קם המנסטרום של קומנ ויבערו אחרי השפעת הכהנים ויצילו את הרפובליקה ובקרת חדשה נעשה במשפט דרייסום וצדקתו יוצאת עתה לאור וכל זיופי שרי הצבא נגלו, — אמרו הקליריקלים ושונאי הרפובליקה. להנכס באנדרעי. ויחפשו עליו עונות כסתר ויתנו שחד למזכיר הלשכה הראשית של הגודרים המתנדכים והוא מסר להם סוד, כי הלשכה הזאת היא לשבת מודיעים למניסטר אנדרעי וממנה קבל כלל עת רשימות פקיד הצבא הנמשכים אחרי הכהנים ואתם מנע מכבוד. לא הרימם משורות גבוהות למען הטרדם מתוך הצבא. אמנם זה עול גדול, למנוע כבוד מפקיד-צבא חרוץ ובעל כשרון, שכל עונו הוא. כי הוא מאמין בקדושי הקתולים ורוצה בהרמת קרן הדת, הלא זה מעישי ממשלות רוסיא ורומניא ליהודים; אבל בצרפת יש צורך בדבר, כי בן עשו המניסטרם הקליריקלים לחפשיים בדעות. להם היו מרגלים בתוך הנוזרים, שמסרו להם רשימות פקיד הצבא הסרים מאחרי הכהנים שונאי הרפובליקה. למען הדיחם מתוך הצבא. ימים רבים נלהמו הקליריקלים באנדרעי, עד שמצאו את עונו הנ"ל. בפרלמנט הצטרק אנדרעי, כי אנוס היה להרחיק פקידים קליריקלים מתוך הצבא. כי על ידם היתה הרפובליקה בסכנה ואת רשימות פקיד הצבא לא דרש מיד הגודרים החפשיים, כי אם פקד אחד הביאן לו ידעתו וכבר שרף את הרשימות לפני עדים ואת הפקיד פטר מתוך הצבא. כאשר הזכיר אנדרעי בבית הנאמנים יום 4 לח"ז את פשיעת הקליריקלים ואת נבליהם נגד הרפובליקה. התנפל עליו הציר סיבטון ויכתו מכות לחי. עד שנפל מתעלף ופניו צנו. והמכה ההזקה הזאת הצילה את המניסטריוס מנפול משאתו. כי לפני המכה סרו רבים ממפלגת הממשלה מאחוריה מפני הדבות הרעות, שחפאו עליה שינאיה, ואחרי המכה שבו אליה. מלחמת אנרופים קמה בפרלמנט.

המלחמה. אין כמעט בר חרש במחנות הנלחמים. כמאנדרשוירא התנגחו המחנות בהגרות קטנות ובפירמ ארטור יחגרי הופנים שארית כחם, ללבוד העיר, שא עלתה בודם עד בה. המצודות הפנימיות עורן ביד הרוסים. שלש ספינות רוסיות נטבעו בחוף פורמ ארטור וגם ספינה יפנית אחת. ושתי הממרכות הנרחמות מכינות עצמן למלחמה חדשה וכבדה. יפן לקחה הלוואה חדשה בארץ עצמה. וכסים חדשים שמה על העם הנושא את סבל הממלכה ברצון ובשמחה. הכל חושבים ומצמצמים בהוצאות בתיים מן המיקארו הנושב על כסאו עד העבר ונושא הסבל בכדי להשתתף בהוצאות המלחמה החדשה. ורוסיא החליטה לבנות צי אדיר חדש, שהוצאותיו תערינה משלש עד ארבע מאית מיליון רובל. יאת מבצר וולאדי-בוסטוק החזיקו הרוסים עד שיהיה כבושו קשה ריפן ככבוש פורמ ארטור, שבכל אופן קרובה מפתלה מלבד הצי הכיטי, ההולך דרך אפריקה למלחמה שלחה רוסיא כבר אניות מהצי, אשר על ים השחור, דרך קונסטנטינופול, אף שעל פי חקי העמים אסור

לאניות מלחמה לעבור שם. ולהממלכות יש עתה סבה לשתוק.

על המצפה.

גלות החיל.

עוד הפעם הנודד הנצחי ומקלו ותרמילו בידו, גולה הוא מארץ לא לו, אשר נטו שם אבותיו אהלם לפי שעה, למצא מנוח לכף הנלם, כאשר לא תוכל עוד ארץ מגורו לשאת אותו והמנוחה חללה. עובר הוא על פני אֶחיו בארצות אחרות והם זוכרים, כי גם המה יושבים פה רק דרך ארעי כאורח נטה ללון ואשר קרה את אחיהם אשר ברוסיא יוכל לקרות גם אותם ולא פעם אחת כבר הוזכרום שכניהם, כי גרים הם בארץ וכי לא יצמערו מאומה אם יעקרו דירתם מביניהם. והאחים מתמלאים רחמים ויוצאים לקראת אחיהם הגולה ויקרמו אותו בלחם ובמים וכל מחסורו עליהם. ובדמעות בעיניהם ובמהנות בידיהם הם מלוים את הנודד לדרך ובכאו לתחנה אחרת ישנה הרבר עד באו למחוז חפצו. הערבות היהודית מתגלה פה בכל הדרה ותשם לאל את הכלל המדומה, כי חדל ישראל מהיות נוי אחד וכי כבר התערו בארצות מושבותיהם ויאהו בהם ויושבי הארץ המה אחיהם. הגנו רואים יהודים מתבלולים הרגילים להתמיד בראומות זרה, בצד ציונים, הוואים ביהודי רוסיא את המצית העם העברי, את הגזע העקרי, אשר ממנו יבנה בית ישראל, ובתוך שתי הכתות הארה את החסידים המתפארים, כי הם הם יסוד ושרש היהדות. כלם יחד עוסקים בלב אחד בהכנסת אורחים, מרת אברהם אבינו ויחדו יתיצבו לפנינו כמוצק אחד, כבני אב אחד הגומלים חסד לאחד מאחיהם, אשר קרהו אסון, שקאה אותו ארץ מגדרתו. ובעת צרה כזאת לא נשמע קול הלונה והתאוננות על הנודד, הנופל למשא על אחיו העניים, בעת שגם המה לא על שושנים רופדו; על המצוקה האקונומית בגליציא הלא נוספו בשנה האחרונה כעשרים עיר שרופות, שעדיין לא הוקמו הריסותיהן; על אבדת הפרנסות היהודיות הלא נוסף זה עתה החזק לצמצם את זכות מכירת י"ש בכבקים התרומים, שעי"ו יאבדו יהודים רבים את לחמם. הלונות כאלה לא ישמעו ולא יזכרו בשעה ש"גלות החיל" מרוסיא עוברת עד פנינו מחנות מחנות ודורשת עזרה מדינו הרפוינות. המענה "עניי עורך קידמים" תשוק עתה למראה הצרה הכללית, המזכירה אותנו, כי אין לנו עיר בלל, כי בלנו גרים, גולים סרופים והוצאות הדרך" קודמות אף לרעבון בתינו, אף ללחם מפנו. הנודד הנצחי עובר בדרוכו, זהו לע"ע מהות חיניו הכלליים ותוכנם ועל כל ישראל להשתתף בו; בעני בעשיר, כחרר כחפשי ירימו הרומתם, לתחזק בידי ישראל ההולך בגולה. למראה הגלות יהמו קרבינו, ירעדו כל נימו עצבינו, הלא זהו מקור שפחותנו, סבת ונלאותנו ומי זה יקשה לנו? מי זה לא יחשוך מפיו, לקדם פני נודד, הסובל גם בשבילנו? הלא רק המקרה הרפנו הלום, לשבת עתה במנוחה והמקרה היה יכול לפרטנו בדורות הקודמים גרסאות אחרות לצד מורה או צפון ואז גם אנו היינו גולים במחנות הנחרפים עתה משם. ואמנם נחרתה עתה בגליציא העניה מרת הבנסת אורחים בכל מפלגות עמני בכל זהרה. כמעט אין עיר בגליציא, שא לא נוסד שם ועד, לקדם את האורחים בכל צרכיהם ולשרחם הלאה. ועדים אחרות, כלבוב, קראקא, דריהוביטש, קרזשאנוב, משורטקוב ועוד ועוד*) הצמינו ביתר שאת לכבוד ולתפארת. החברות הגדולות במערב, ביק"א, כ"ח, חגרת העזרה באשכנז ואגודת אחים באנגריא, נבוכות לע"ע ולא תבאנה להושיע, כי אין דפי כבודן לעזר יהודים, שכרחו מעבורת הצבא. על כן כל סבל העודה

(*) מערים רבות שלחו לנו מכתבים עיר יסוד היעדים והחמלה הרבה, אשר חמלו שם על הגולים. ומפני שרבים וגרולים המכתבים אי אפשר לנו להרפסם והביטבים יסלחו.

עמוסה על שכם יהודי גליציה וחלילה לנו ליעף ולבעוט כמשא הכבד, כי המשא הוא משאנו והעזרה צורתנו, כי הגלים נולדו-נלות החיל.

שוד היהודים ברוס'א.

ככל צרה הבא לעולם יקחו היהודים חלק משנה. הם יסבלו עם הכלל ובוה לא יפטר מהחלק המגיע אליהם ביחוד בהיותם יהודים. מן המלחמה יסבלו היהודים שכם אחד עם כל יושבי רוס'א, בניהם נלחמים באמונה ובגבורה ושופכים דמם בשדה הקרב ובשבר הכללי בעולם המסחר והמלאכה הם נוטלים חלק בראש, מלבד המסים והתרומות, שיטילו עליהם לצרכי המלחמה. אבל כל זה אינו די ליהודים. עליהם לסבול צרה מיוחדת להם בתור יהודים. אמור אמרנו, כי בהתמנות הנסיך מירסקי למניסטר לעניני הפנים תחדלנה הדיניות והפרעות, אחרי שאיש יחד כמוהו עומד במקור הצדק לא יאונה לישראל כל עול, והנה — תוחלת נכונה. הפרעות נגד היהודים תרבינה מיום ליום והממשלה קצרת ידים למנען. משני צדדים יסיתו את חיל המלואים ההולכים למלחמה ביהודים. החשכים הקנאים מורים באצבע על היהודים כעל האויב הפנימי והפוזיציאליסטים יסיתו סתם נגד ה"בורשוואיה", נגד בעלי הבתים, כמו על החיבים באחריות המלחמה. בעשירי הרוסים הן לא תגע יד אכר הדבק בדתו יבכין ישפכו חמתם על היהודים ואין יום שלא תבא שמועה על אדות שוד יהודים.

מכתב פרמי מחריד נשלח לנו מעיר האלוואניסק בפורוליא. בו כתוב לאמר: ביום ד' שבוע שעבר עברו פה ערלים בלכתם ללודווענקע אל הצבא. בעירנו נחצו לשני מחנות המחנה האחד התפשט כשוק ויחטפו לחם ומזון מן התגרנים היושבים שם וגם הכו ויפצעו את כל אשר פגעו. והמחנה השני בזו את החניות. היהודים מהרו לסגור את החניות ויקהלו בתוך העיר ויתיצבו נגד השודדים ויניסו מנהיג העיר ממחרת, יום ה' נסעו אנשי העיר לכפר טראצ'ענע שם התנפלו עליהם האכרים ויכוסו מכות אכזריות ויודיעו, כי ביום ב' הכא יבאו לעירם האלוואניסק ויחדיבו את כל העיר ויהרגו את כל יושביה למקטן ועד גדול. אימה נוראה נפלה על היהודים, כי בימי הקטרוג האלה אין להבין דברים באלה בהפלגה וגוומא. בערב שבת הלבו חשובי העיר אל הפריסטאוואחרי תחנונים ובכיות נתן להם מכתב מליצה אל האיסיפראוויניק מבאלטא וגם שלח להקהיל את כל השוטרים מהבפרים אל העיר. שני יהודים נסעו עם המכתב לבאלטא כליל שבת. בכואם שמה בכקר מצאו שם גם את נציב המדינה מקאמיניץ. היהודים עלו עם האיסיפראוויניק אל הנציב ויגידו לו את אשר נעשה ואת אשר זממו עליהם. הנציב הזמין מיד ע"י המלגראף חיל צבא אטולטשין, ללבת להאלואניסק, עוד בשבת שבו היהודים לביהם. הסוחרים היהודים העמיסו את סחורותיהם על עגלות מסלת הברזל, להצילן מיד השודדים. ביום ב' בכקר וגדוד הצבא פירס בא העירה ופחד היהודים אין לתאר. עגלות אין מספר נהרו העירה מכל הררבים וכל עגלה מלאה אכרים. כל העיר התמלאה אכרים ובשעה ח' בכקר התחילו הפרעות והיהודים התחבאו בחורים ובמרתפות ויסגרו בעדם וכמעט פרחה נשמת כל אחד מפחד. ותודה לאל, כי כאשר גדל הפחד מאד נשמע קול חצוצרות של אנשי צבא באים. האכרים נסו על נפשם והיהודים ננאלו. והעהונים העברים אנוסים לעבד על כל המקרים האלה כשתיקה ולא יביאו ספורי הפרעות עד אשר ידפסו החלה בעתונים דוסיס הקרוכים אל הממשלה ואחרי עברם דרך הצנזורה. ע"ד שוד היהודים כמו הילוכ מספרים הרוסים: "ההודיינות הוברזה ביום ו' בערב בשעה 4 אחה"צ באה אל הרחוב השקלובית חברה מתהוללים, שהתנפלה על היהודים. בראש הלבו בני-הנעורים, אחריהם הבאים בשנים וביניהם נמצאו גם אנשי-הצבא מחיל-המלואים. הם פגעו בכל היהודים, שפגשו בדרכם ויקיפו נער אחד, בן שש עשרה, ויחלו להכות אותו; השומר דחף את הנער אל החצר הקרובה.

ב"רחוב הגנים הודיינו הפירעים כמקלות וכאבנים וילכו אל "הרחוב הווילנאי". מקום שם נפצו את הזכוכיות וישברו את מסגרות החלונות. פחד גדול נפל על כל העוברים בכלור, מקום שם התנפלו הפורעים בקריאה "הורא" ויכו את היהודים המפילים; ההמון נדחה אל שערי הבולור ופילו איש את רעהו. את בתי-המסחר לא פתחו כלל בערב הזה. היהודים שהיו שרוים בפחד גדול, לא התראו בחוצות העיר. "ביום השני, בשעה י"א בכקר, נראה שנית ההמון "ברחוב הגנים". אנשים אחדים התפרצו אל בנין הפוסתה, שמתקנים אותו עתה, ויחלו להשליך אבנים על היהודים חרשי-העץ. אחרי-כן שם ההמון את פניו אל המגרש "דוברובינקו". שם התחילו "פרעות" במלוא מוכן המלה: הם התפרצו אל החצרות, וישברו את הכלים והרהיטים ויאילו על היהודים להת להם כסף. בעת ההיא "עבדה" כשוק הביחובי חבורה שניה של פורעים, וישרו ויקלקלו את הסחורות. עוד חבורות אחדות השתובכו ברחוב השקלובית, ברחוב סיענא ובמקומות אחרים. לעת ערב נקראה משמרת הצבא. אולם הפורעים הוסיפו לעשות במנוחה את עבודתם. אומרים, כי הם פצעו קשה אשה אחת, שמתה אחרי בן בניה-החולים. נער אחד, שהגין על על עצמו בקנה-רוכס בידו, הומת ע"י אותו קנה-הרוכס. בתי מסחר נכוזו. יהודים כחויף הוכו, משחק-בתיאטר שעבר ברכבת נפצע כאבן. "סכנה היתה נשקפת גם לאלה, שחפצו לצאת את העיר, וקשה היה להשיג עגלה, בבית התיבות כואלם לנוסעים במחלקה הראשונה לא נתנו ה"יחפים" מנוח ובחוצפה דרשו לתת להם כסף".

ובעתוני חויף לארץ כתוב על אדות הפרעות האלה, כי עשרים יהודים נפצעים שוככים במוהילוב בבית החולים ומאה בבתיהם. ביום 22 וביום 23 באקטיבר התחוללו הפרעות והנציב עם פקידיו והשוטרים לא עשו מאומה לעצור בעד השוככים. סבת הפרעות היתה פה דמונסטרציה של פועלים יהודים נגד המלחמה ביום 15 באקטיבר. ראש השוטרים ראדיונוב הגיד ביום ההוא ליהודים, כי ישלמו בקרוב בער הדמונסטרציה הזאת כדמם ועתה הקים דברו. עוד בשנה שעברה פרסם, כי יהיה במוהילוב זבח ביהודים וע"כ התפשטו שמועות בראשית שנת תרנ"ד, כי נהרגו במוהילוב שלש מאות יהודים. אך אז לא הקים דברו כי נתנו לו היהודים כפר נפשם חמש מאות רובל ויהי הגזרה תלויה ועומדת עד היום. פרעות ביהודים היו בימים האחרונים גם בבוגום-נאווצה, בגורקן, במשצויסלאוו ובסמולענסק. בנובא-ראדומסק גרתה הפוליציה בגלוי את אנשי חיל המלואים ביהודים, אבל לא עלתה בידה. שם ידעו חיל המלואים, כי לא היהודים נרמו את המלחמה במזרח.

בעיר הפלך וויטעבסק ארבו הפרעות חמשה ימים דצופים. הממשלה לא הצילה את היהודים והיו אנוסים לעמד על נפשם. יהודים אחדים נהרגו ומאות נפצעו.

פעולת זנביל. כראות ישראל זנביל, כי האקספדיציה, שעל הציונים היה לשלוח לתור את הארץ, שהבטיחה ממשלת אנגלי לתת לעם היהודים, לא תוכל לצאת מחסר כסף ואף אם יסכים הקונגרס השביעי לקבל מתנת אנגליא לא יהיו אמצעים, לכונן את המושבות ולהושיב בהן יהודים, וכראותו כי מנדיבי עמנו באירופא אין לו לקוות לעזרה מבלי לותר על התכונה הלאומית אשר ביסוד המושבות — עזב את כל עסקיו כאנגליא ויעבר את הים האטלנטי וילך לאמריקה, לעזור שם את עשירי היהודים, לתת יד למפעל הלאומי ומתם הוא מקוה הרכה, כי שם זנביל גדול כאמריקה והשפעתו רבה על דעת הקהל קוראי אנגלית, כהיות זנביל אחד

מכתירי הסופרים האנגלים. זנביל מתירא, כי ירד בכודנו בעיני הממשלה האנגלית, אם לא יהיה לאל ידנו, לכלות את אשר החלנו מחסר כסף, בעוד שראשי הציונים התיצבו לפניה בתור באיכח העם היהודי.

מכתבים מערי המדינה

קראקא. בשבוע הזה נוסד פה ועד של נוצרים ויהודים מכל המפלגות, לראינ לגולים ולנהלם בלחם ובעצה עד אשר ימצאו מקום להשתכר או עד שיוכלו לנסוע הלאה. ביום 7 לחדש זה היתה פה אספה רבה של אנשים חשובים מכל פנות העם ויכחרו מקרבה ועד בן ב"ד חברים, אשר ינהל את כל מפעל העזרה ליהודים. למנהלי הועד נבחרו ציר בית מועצות הממלכה איגנאץ פעטעלעניץ לראש, פרופסור באוויוד משנהו, ד"ר זיגמונד מאדעק מזכיר וד"ר רודולף פריהלינג נזבר. החלט להוציא קיל קורא ולקבץ נדבות בכל העיר ע"י גליונות הועד, שימסרו לידו צעירים אקדמיים. הועד יודיע את הגולים בלי הבדל דת כל אשר להם לדעת על אדות מסעם ואנה יפנו איפה ימצאו עבודה ובאיזה דרך יסעו, יתמכס בכסף כפי יבלתם להוציאת דרכם או להתפרנס לפי שעה. הועד יפנה אל כל נוהגי עבודה בבקשה להודיע אם יש להם מקום פנוי לעבודה או משרה פנויה לסיפיים ולבלרים. לפניה אל Dr. R. Frühling Kraków, ul. Grodzka 13 מלבד הועד הכללי הזה נוסד גם ועד של יהודים, לעזור גולי היהודים, שהם הרבים כמזון, במלון, בכסף ובעצה.

קראקא. פסק-דין, שיצא עתה מאת בית-הדין הגדול שעל ההנהגה (פערואלטונגס-גערעכטסהאף) ראוי לשימת לב מצד ראשי קהלותינו וחברותינו. הנהגת המסים המילה מס בכד מנשוא בתור "גערעכטס-אקוויואלענט" על חברת "הכנסת כלה" פה ובל המחאות נגד זה נדחו. ועתה נדחתה המחאה גם מבחי"ד הגדול. לעומת זה היה מעשה בבית הפלת הנאווי"ד פה והדבר נגמר לטובת בית התפלה. בן בית הפלת הנאווי"ד יש בנין קטן, שבו דר המשמש הנם. ע"פ פקודת הממשלה מיום 24 יוני 1875 מספר 17104 פטורות דירות הכהנים והמשמשים שעל יד בתי הפלה, משלם מס הבנינים ואקוויואלענט הנ"ל. ע"פ החוק על כל עדה, מוסד צבורי, חברה ובית הפלה, לשלם בכל עשר שנים שלשה אחוזים ממאה משרה של כל אחוזת קרקע שלהם ואחד אחוז ומחציה ממאה מכל משלמים וזה נקרא אקוויואלענט) והנהגת המסים המילה מס על בנין היכל הנאווי"ד הנ"ל, שהמשמש דר בו, הנהגת בית התפלה ערכה מחאה נגד הפלת המס שלא בדת והדבר נגמר בחפץ הנהגת בית התפלה והמס בטל. ישימו נא ראשי הקהלות וראשי המוסדות ובתי הפלה לבס לזה, שאם המילו עליהם מס כזה שלא בדת, יוכלו לפרוק עלו מעליהם. ד"ל.

קראקא. ביום א' שבוע זה בערב חגג ח' "ציון" פה חג פתיחת חרריה, הנועדים לעבודה ציונית רבה, לתורה ותושיה. דרשות דרשו נשיא החברה הסופר מר שמואל שפירא וד"ר וואשיץ ויהודי רוס'. בשירי ציון דבים ננעלה האספה, שהיה לה ערך העמולה רב.

אושווי"עמישים. בין עמודי "המצפה" גליון 30 התעורר איש עובר אורח והמיו דברים, אשר לא בדת נגד האברך הנניד מו"ה יעקב אברנינג נ"י לכתת הסר לזות שפתים מצאנו א"ע מחויבים להודיע בקהל עם, כי ר' יעקב הנ"ל הוא איש נכבד ורק את הושר והצדק הוא דורש ורק חשבון צדק מקופת הקהל היא מבקש. ולא שם על הגכאים ח"ו שום עלילות דברים איך יכול האורח הזה להבחין בזמן מצער, להתבונן מהעעשה בתהלוכות בית מדרשו ולכנות את האיש הנכבד הזה בשמות אשר לא נאה לו. הנני לתאר את הדבר כמו שהוא ויראו הקוראים ויובשו עם מי הצדק. הבהמ"ד היא בית ישן נושן, ובתו שלש מאות שנה כבר עברו עליו יהי מלא על גדותיו בספרי קודש ואיש לא שם לבו להשגיח על הספרים האלו ועתה לא נמצא אף חלק עשירי מאשר היה בתחלה ואם ימצא אחד, אשר יבסוף נפשו לתורה, ילך לבהמ"ד השני. בהמ"ד יכיל בקרבו לערך שלשים מינינים, יוסף ד' עליהם בהם. וקל להבין במה יעלו ההבנסות לשנת, ואחרי עבור שלש שנים בקשנו מהגכאים, לחשוב עם בעלי הבתים ולא נתנו און קשבת לדברינו ועתה הנשמע כזאת, אשר ישלמו בכסף העדה שלש שנים בלי שום חשבון? ומה הסה

העלילות, אשר אנחנו מבקשים? יתנו עזרתך ויצדקו!
זאך יכול עובר אורח לשפוט ע"פ צד אחד?
אוהבי האמת.

פילונא. הפירמא הירועה גראסס ער — נוצרי — בקראקא, עושה זה שנים רבות, סימן-הגנה (שומץ-מארה) על עטיקעטי-התי שלה ברמות כפת-יד ועליה הכתבת „מאנאפאל עם הירד". הצעיר אברהם אדלער מפה זיף את חבילות הפירמא הנ"ל בצבע הנייר, בגדלן ובמשקלן. אולם את הבנית בפת-הירד החליף בצורת שושנה ואת המלה „מאנאפאל" ב„מאראפאל" זהחת „המלה עם הירד" כתב הוא „טובה מאשר עם הירד" הפירמא הביאה את הוייפן בפלילים לפני כהירד הגלילי במרנוב. כשעת בירור הדין טען טוען הפירמא הירד קארא, כי בזיוף הנ"ל יש משום נגבת-דעת הקונים, לחשוב כי סוחרה טיבה מהפירמא „גראססער" המה קונים, ומשום השגת גבול הפירמא, לגרום לה הפסד. בעלי-חניות נוצרים, שהזמנו להעיד בדבר, העידו, כי בקנותם תי מהנאשם הכירו מיד בצורה-השושנה, כי הסוחר איננה מהפירמא הנ"ל, ולא מעו כלל. אולם הקטיגור טען, כי אין לדון ע"פ סימן-ההגנה בלבד, שרק סוחרים מדקדים בו, כי אם גם לפי תבנית-הכללית של החבילות הדומה בכל לזו של הפירמא ומטעה את הקונה. הסיגור מצד הנאשם, הירד נאלדהאמער, השיב על זה, כי אין דעת ההמון מכריע בנידון זה, מפני שהנאשם לא טבר לאחריהם, כי-אם לבעלי חניות, היודעים להבדיל. בה"ד זכה את הנאשם. הירד קארא ערער על הפ"ד לפני בה"ד הגבוה בוויין, והוא צוה על הירד הגלילי לחדש את המושפם ולשאלו דעת ההמון. שלמה שמיר.

לאנצומי. (יצחק ווייסמאן איננו.) בכ"ב חשוון גוע בלאנצומי אחד מבני העליה שהמה מועטים מר יצחק ווייסמאן ז"ל בשנת נ"ח לימי חייו. המניח היה אחד השרירים מן משכילי הדור הישן, אשר תורה וחכמה, אמונה ותבונה גם יחד מצאו קן בלבבו. אהבתו לחכמת ישראל וספרותו בערה באש בלבבו וכל נפשו ורוחו הקדיש להן ומבחר שנותיו נעבר בשדה הספרות. מאמריו הרבים, הנפוצים במכה"ע „הברמל", „הלבנון", „העברית", „המגיד", „השחר" וב„האמאנאצין פיר ליטעראטור אונד וויסענשאפט" יצוד. המה יעידו, כי חכם כביר המנוח הזה. וכדבורה המוציץ פרחים למען צוף דבשם, כן כרתה רגליו בבתי עקד ספרים גדולים, למען אהבת התורה והמדע. והיו למושל במכמני התורה והחכמה. מכתבים רבים יקרי-ערך השאר אחריו המנוח. כי חליפות מכתבים היו לו מנ-נאו עם חכמי גדולי התורה ואדירי החכמה (גרעטיץ, פרנקל, פיליפזאהן, ב"ג, שזחה ועוד). וגם ספרים רבים יקרי-המציאות השאר אחריו. מלבד זאת היה בעל נפש יקרה מעולפת במדות טובות, שהפארת הם לאדם השלם המתנהג בדרך החכמה (רנהוו-מוסר השכל). כל העיד למגדול ועד קטן חלקו להמנוח את הכבוד האחרון הנצב"ה.

י. מ. דוזמארין.

ראפטישיצע. (להסיר עקשות פה.) יתחמץ לבבי בקרבי בראותי, כי העתונים העברים שאבו ידיעותיהם ע"ר מי שהיה ראש האזרחים מר נמע לאון בשענדישוב ממקור אבוב, כי הלכו בעקבות העתונים הפילונים, אשר כל ישעם והפצם, למצוא המיד את השעיר לעזעול — את היהודי, וגם הם מהתנפלים עליו על לא חמם בכפו, כי נתעו גם הם בשוא להאמין, כי „חמא והחטיא ויחמום ויקח שחד וירכא אחיו עד עפר עד שנתפש בכף". ותחת כי עליהם להרים על גם את תעלולי העתונים הפולונים, כשיבקשו וימצאו המיד „עין היהודי", עוד יוסיפו סרה, להבאיש עוד יותר את דית „היהודי", אם בי לא בצעקתה עשה. בהיותי קרוב למקום המעשה מוצא אני לי לחוב קדוש, הנול מאת „היהודי" את חרפת העתונים ולהודיע, כי באמת אין כחן לא רבים ולא יער; אוכל להעיד כפי הידוע לי ובפי ששמעתי בשענדישוב מאנשים נאמנים. כי בתור ראש האזרחים לא חמא ולא החטיא ולא עשה אף אח מאחתן התועבות האלה, אשר יחפאו עליו העתונים הפולונים, ואחריהם גם העברים, וזה האות היותר נאמן, כי באמת לא נתפש בכף, וגם לא הובא בפלילים (במו שרבים חושבים במעות), ובמשפט שהיה בין שר המחוז מפה ובין סופר מועצות העיד בשענדישוב, נתברר במארנוב אך משפט שני הנוצרים האלה, שהאחרון בהתקוטמו עם מר לאון ויפטרנו ממשמרתו בעזרת שר המחוז, לקח נקמתו מהם בפרסמו בעתונים הפולונים ששר המחוז קבל מהנה בתור שחד ממר לאון, והוא לא כחל על כבורו ויגש משפטו לבית המשפט המחוזי, ואהרי שלא היה לאל יד הסופר לברר, כי בתור שחד הביא מר לאון בלים לשר המחוז ממאריענבאד, נשפט מוציא דבה לשבת במאסר שני ירחים. האמת נהנה לתוב, ועלי לספר במבחן של שר המחוז מפה,

שבאמת איש ישר הוא ואיחב צדק, אין בו אף קורטוב שגאה לבני שם, שזה בימינו כמעט מלאת דלא שביחא ובכל ימי כהנתו פה, זה כחמש שנים. לא הרע לאיש יהודי אף על שוה פרומת, והיא באמת „נקי כפיס"; ויותר עלינו להתאונן על איש יהודי אחר בשענדישוב, אשר לרגלי שנאתו הפרטית למר לאון, עולל בעפר קרני שניהם, והמיט באמת רעה רבה על יהודים רבים, ואיש לא זכר את המסכן הזה לרעה, כי אם להפך. אקוה כי דברי אלה יועילו, שלא יוסיפו עתוננו לצאת בעקבות העתונים הפולונים, ובפרט בדבר שכבוד יהודי תלוי בו.

יהודא ליבוש קארעטיץ.
קולומיא. ביום א', ב"ח חשוון, חגגה החברה הציונות „בית ישראל" פה את חג יובל עשר שנים לקיומה. בי החג הזה לא היה חג פשוט, חג חברה אחת, כי אם חג-הציונות בארצנו בכלל — חברה „בית ישראל" היא האחת בין אלו הקימות אתנו היום, שזכתה כבר לחוג את החג הזה — את זאת הוביחו לנו הצירים והאורחים, שבאו לקחת חבל בהחג הזה. חוץ מן הצירים, ששלחו באופן רשמי ועד קהלת היהודים פה וחסברות הציונות „צעירי ציון" ו„רחל", וחוץ מהרבה אורחים מהאינתיילונציה היהודית בעירנו, היו גם ציונים רבים מערים אחרות. גם ארבעת האגודות האקדמיות במשענדיבוץ: „צפירה" „חשמניא", „עבריה" ו„אמונה", שלחו את ציריהן. רק הרב שלנו חבר הועד-הפועל של „המזרחי" הוקיר את רגליו מבווא. הוא אמנם הבטיח לבוא, אך ברנעים האחרונים השיב את הבטחתו אחר ויודיע כי לא יוכל לבוא מפני איוה סבה... (מנסיעתו ללבוב, לקחת חבל בחג מיציקעוויטש, לא מנעתהו כל סבה...) החגיגה היתה כפי שיכולו לשער מראש, ברוב פאר יתרה. איזו רוח של יו"ט נשב באויר אולמי החברה, שהיו מוארים ומקושטים יפה, ויחדרו ללכות הנאספים פניכה בלם חשו את ההשפעה הזאת וידעו את חין ערך החג. הירד רוננק, נשיא החברה, פתח את החג ב„ברוך הבא" לקראת הנאספים. אח"כ נשא את נאום החגיגה, שבו פרש את כל מעשי החברה ופעולותיה במשך עשר שנות קיומה, וסיים בדברים אחדים לזכר מנהיגנו המנוח ר"ד הרצל ז"ל, שנשמעו מאת כל הנאספים בעמידה. אחרי הנאום ערכו משהה-של-שמחה לכבוד הנאספים. מן הברכות על הכוס ראוי לציין את זו של הירד רוננק, הירד מילגראם, בשם ועד קהלת היהודים, הירד זינגער, הירד ציפער, מר אריה ליב שויבש (עברית וזרנגינת) ומרת הויז-קנעבט אשם חברת „רחל (פולנית). בשם האגודות האקדמיות במשענדיבוץ דברו: מר פישכאך בשם „חשמניא" כהנא בשם „עבריה" איידינגער בשם „אמונה" ומר ברענגער בשם „צפירה" (עברית ואשכנזית). מי יתן ועלתה החברה כפורחת גם לעתיד!

סמרי. גם עירינו החלה להקיץ מעט מעט מתרדמה הרוחנית ובימים האלה נוסדה חברה „שפה ברורה", ששמה לה למטרה, להרחיב את השפה העברית ולהכילת זה קצבו שני קודמים, אחד לנערים ואחד לנערות, שיקבלו לקח ממורים מומחים ע"פ השמה „עברית בעברית" במבטא הספרדי. וכדי להעלות את שפתנו גם על לבות בני השדרות התחתונות של עמנו, הורידו את שכר הלמוד עד לשלשה כתרנים לחדש מכל הלמיד, לע"ע — מפאת קושן מספר התלמידים יספיק מורה אחד ולמשרה זו נתמנה מר משה וואונדרמן יודע השפה העברית, סגנונה וספרותה על בורים. ועוד בתחלולות שונות אחרות השתמש החברה הנ"ל, להחיות את שפתנו, כמו למשל החברים שמו להם לחק כל יעבור, כי בבית החברה אסוד לדבר שפה זרה רק עברית. החברה — שבראשה עומד מר ווייץ — התחילה פעולתה בראשון לנובמבר, מי יתן ויצעוד המפעל היפה הזה קדימה ויעשה חיל והתי נא עירנו למופת לכל ערי גליציה הישנות שנה של עצלות וחבוק ידים. צ. ה. דיעזנדרוק.

המנוח הנצב"ה.

מחרוב ומרחוק.

נגד היוקר. בעלות מחיר צרכי הבית למעלה מבקשות בעלות הבית עצות לחשוך בהוצאותיהן. מכל צרכי הבית נקל לחשוך בהוצאה על הקאפע ולכשל תחתיו את הקאפע שכ מאלץ, העשוי ע"י קאתריינר ע"פ שמת קנייפ. זהו מזון מכריא ביחוד לילדים, טוב בטעמו ונורא דם, והנשיים, שהסכינו לו, לא יוכלו עוד

להמנע ממנו. אך יש להזהר כדורש רק את חבילות קנייפקאפע של קאתריינר ורוא ישרים את הקאפע שאינו מכשר לשתית ילדים.

זכות מכירת י"ט בבקבקים התומים. החיק שהוציא המניסטרוים, לצמצם בנתנית רשיון למכירת י"ט בבקבקים סגורים, אינו חל על אלה, שרכשו להם את הזכות לפני יום 25 באקטובר שנה זו, כי-אם על אלה שיחפצו להשיג מעתה את הזכות. להם קשה יהיה מעתה להשיגה.

מכתב מדבר. מי מלל לנו, כי יבא יום, אשר לא יקראו עוד את המכתב, כי אם ישמעו מה הוא מדבר בשם כותבו וכותבו לא יכתוב עליו בעט, כי אם ידבר אליו והוא יכתב על עצמו את הדברים, והמכתב הוא מכתב מת ומראוהו כאשר הכרטיסים, אשר יקנו בבית הדואר. מוכן, כי הכרטיס הוא מחובר עם פונוגראף. סדר העבודה כן הוא. מניחים לוח דק מאר, העשוי מנסיובא של חלב בתוך פונוגראף ומדברים אל תוכו. מוציאים את הלוח ומרכיבים אותו על כרטיס פשוט מבית הדואר א עד כרטיס מצויר בצד השני. משלחים אותו ע"י הדואר ככל הכרטיסים. המקבל מניח את הכרטיס אל תוך פונוגראף ונוטה אזנו ושוטע מעל פני הכרטיס את קול חברו, ככל אשר דבר. מחיר הפונוגראף גדול הוא עדיין ולא כל אדם יכול להשתמש בו. אבל עתה, יעמלו להכינו בוול באופן שיקנהו בעד עשרה כתרנים וכל אדם יוכל להנות מן ההמצאה החדשה, לשמוע את מכתב חברו או אהבו החביב עליו מדבר אליו מתוך הפונוגראף. המכתב חזק הוא ולא יתקלקל ע"י חותם הדואר ואף לא אם יקפלו את הכרטיס.

כפשע בין המות ובין האנטיסמיטים ערנסט שניידער, הממציא עלילות רם על יהודים, בבית הנאמנים לאוסטריא התחתונה אחז שניידר את הציר הסוציאליסטי זייטץ ויחנקו. זייטץ הוציא מקדח ויחפץ לירות. אך צירים קפצו אליו וימנעוהו מזה.

וויין הגדולה. זה פעמים אחדות הגדילו את בירת אוסטריא בהסתפח אליה פרוויה הסמוכים אליה רק העיר פלוורידסרוף והכפרים הסמוכים לז, אשר מעבר לנהר רונאי השמאל, לו אבו להסתפח בה. עתה הסתפחו גם אלה בוויין בהשתדלות ראש המנסטרוים והעיר וויין גדלה ביום אחד בתשע מאות וארבעים הקטר מרובעים ובחמשים ושתים אלף נפש. לוויין יש עתה אחר ועשרים מחוזות.

רווועלט נשיא. בארצות הברית באמריקה נבחר הנשיא רווועלט שנית לנשיא הארץ. הוא אמנם עדיין לא נבחר, אבל הבורים, שנבחרו בשבוע זה, רובם סמפדגת הרפובליקנים הרוצה רווועלט. ערך גדול מאד לבחירה הזאת, כי רווועלט קשורה שמה שלמה בממשלת אמריקה. הוא עשה את ארצות הברית לממשלה אדירה, המתערבת בכל עניני הפוליטיקה של התבל, ואשר מודה נשמע בימים ומדינות רחוקים, והמתחרה באירופה במסחר התבל, לנו היהודים נכבדה מאד בחירת רווועלט. כי הוא בעז ובאמץ לבו המשמיע קולו בכל חצרות הממלכות האדירות, כבר רב את ריב בני עמנו בממשלת רומניא ובממשלת רוסיא. שם רווועלט הוא מחתה לצוררינו. כמעט תרחיקנה הממשלות הנ"ל לחציק ליהודים, מיר תשמענה מול רווועלט ע"י האבאל: הרף ירך! ואף קיסר רוסיא יחרד מפולו הקורא בשם הצדק ובשם ממלכה אדירה כאמריקה. אכן, אם לא לכל העולם — לנו נחוץ נשיא אדיר ועז נפש כרווועלט.

ברית בין אשכנזי ואמריקה. רווועלט שאל את ממשלת אשכנזי, אם תסכים לכרות ברית שלום עולם עם ארצות הברית באמריקה לסמוך בכל סכסוך עד ב"ד מפשר. ממשלת אשכנזי הסכימה, וברית כזאת תכרת בקרוב גם בין שתי הממלכות האלה.

כבוד למכובד. בשבוע העבר גלו ראשי קהלתנו את מצבת השיש, שקבעו כנותל בית-החולים היהודי לכבוד סגן העדה יועץ הקסרי ר' צבי לאנדוי ז"ל שבביל פעולותיו הטובות בבית החולים. על המצבה חרותה הכתבת הזאת: „לאות כבוד ולזכר עולם לסגן נשיא

הערה יועץ הקסרי מזה צני הירש לאנדרו ז"ל בעד זכותיו שרכש לו בתור מנהל בית החולים הזה. — מוגש מאת ראשי העדה בקראקוא.

דעקאן יהודי. במחלקת הפילוסופיה באוניברסיטה בקראקא התמנה הפרופסור היהודי ד"ר לאון שמעונבאך לזקן (דעקאן) המחלקה הזאת לשנה הזאת. הפרופסור שמעונבאך הוא ממשפחת יהודים פשוטים בדרוהוביטש. בשנה שעברה נבחר באוניברסיטה הלכותית הפרופסור ד"ר אדולף בעק (ליד קראקא) לזקן מחלקת הרפואה. נובלים. אל בית השלחני ה' יהודה בירנבאום בקראקא נכנסו שנים מגולי רוסיה ויקבו שמותיהם גרינר מטשענסטשוב וליב ראפורט מרדומסק החדשה בפולין. שנמלטו מפני המלחמה. ויבקשו מאת השלחני, להחליף להם ארבעה גורלות. מאוצר האצילים ברוסיה. ה' בירנבאום נתן להם 1650 כתר ומאתים רובל ועוד עודף היה לו לתת להם ויצום לבוא אחרי כן. אבל הם לא שבו עוד. כאשר שלח השלחני את הגורלות לרוסיה נודע לו, כי גנובים הם. הרבר נמסר אל הפוליציא.

חוץ מיהודים. בשמענו את התנאי הזה "חוץ מיהודים" אין הרבר עושה רושם עלינו. רגילים אנו בזה יותר מדי. לכל מותר וליהודים אסור. לכל אדם. אף לכושים ולצוענים הרשות, למשל. לעבור גבול רוסיה, לשבת שם זמן רב או גם לגור שם, חוץ מיהודים: כל אדם העובד בצבא רוסיה, אשכנז ואיסטריא, אם יצטין כנשרון ובחכמה וכישר לב, יוכל לעלות מעלה מעלה, חוץ מיהודים: צעירים מכל העמים והדתות העובדים בצבא או לומדים בבתי ספר אין מעבירים אותם על דתם, חוץ מיהודים. הסוציאליסטים מישכים אליהם את צעירינו בהכמחות הרי זהב, כי כאשר יגיעו המה למשול בארץ, אז יהיו באמת ליהודים זכות ומשפט אחד עם כל גויי הארץ. כי אין לפניהם כל משא פנים ועוות הדין. ואין האדונים האלה בונים כלל להשתמש כבר בזמן הזה — בטרום הגיעו לממשלה — בתנאי "חוץ מיהודים". באספת הסוציאליסטים מגליציה ושלוזיא שהיתה בשבוע שעבר בקראקא, דרשו סוציאליסטים יהודים רבים את הזכות. שישנה לכל חבריהם מיתר העמים. לכונן הסתדרות מיוחדת לכל עם ועם. אף שעל פי תורת מארקס על הפועלים מכל הארצות להתחבר יחד, כבר התירו ככל הקונגרסים לכל בני עם אחד להתחבר לאגודה מיוחדת. האספה רחתה את בקשת היהודים: לכל העמים מותר, חוץ מיהודים. והחברים היהודים עורם מאמינים בהכמחות הסוציאליסטים ומיתרים על דרישותיהם.

פחד היהודים נפל על ההגמונים הקתולים בגליציה בראותם, כי החליש ועד המדינה להכניס גם כא-כח היהודים במועצת בתי הספר לגליציה. כאשר עמדה ביום 7 לח'ז' הספת שכר מורי הדת הקתולית על סדר היום. קרא הכהן הגדול הארמני מחאה בשם כל חברי ההגמונים בגליציה של שלש הרות הנוצריות נגד הכנסת יהודי למועצת בתי הספר. אף בוויין האנטיסמיטית יושב יהודי במועצת כה"ס והכננים בגליציה אינם יכולים לתת הסכמתם לזה כלבוב.

זוכה בגורל — אומלל. שמיאל געשווינר בוויין, עני מדוכא, נשא שטרי גורל. להעביסם בבית המשכנות. בדרך אכזר לו שטר גורל מורקי ולא נמצא ובו ביום נודע לו, כי שטר הגורל ההוא זכה בשנת 1899 סך שיש מאות אלף פראנק. צער האיש אין לתאר. בשטרי אוסטריא אפשר לאסור על קופת הממשלה לשלם את הכסף למוצא ובטורקיא משלמים את הכסף לכל אשר נמצא השטר בידו.

אסור השחיטה. ציר בית הנאמנים לאוסטריא התחתונה יאקעל ממפלגת הנוצרים-סוציאליים, ברצותו להסיר מעליו את הרפת מולדתו וכי הוא מורע היהודים, כמו ששמו מעיד עליו) הכניס הצעה לבית הנאמנים, לדרוש מאת הממשלה, לאסור ליהודים את השחיטה משום צער בעל חיים. הנכבדים האשכנזים הלאומיים הסכימו גם הם להצעה ואף הציר הסוציאליסטי זייטץ הסכים, אלא שהתאונן בלעג מר, כי גם לקתולים ישנם מנהגים וחקים, שיש לאסרם משום תקנת הצבור, אבל בעקר הרבר תמים דעים הוא הסוציאליסטים עם האנטיסמיט שניידר, שהביא, בתור "בקי בתלמוד ופוסקים", ראיות

מן התורה ומן הגמרא, שאין היהודים מצוים כלל על השחיטה.

מכריחו מבס. בכפר סמאראווא אצל מאשצ'יסקא בגליציה נתפשו שני יהודים, שהוליכו עגלת טבק רוסית. נדבת שני מיליונים. הבארוך נתנאל רותשילד בוויין נתן שני מיליונים כתר להקלת היהודים בוויין, להגדיל את בית-החולים היהודי בכנין חדש ובהחזקת עור חמשים חולים עם גל צרכיהם. את ביה"ח הזה בנה אביו הכארוך אנטישיל רותשילד וכניו הוסיפו סכומים גדולים להחזקתו. עתה קטן ביה"ח מהכיל את כל החולים העניים, על כן הוסיף עתה נתנאל רותשילד שני מיליונים להגדילו. לפני חדשים אחרים נתן רותשילד זה מיליון כתר, להגדיל את הפוליקליניק הכללי בוויין ולפני זה הקריש את ארמונו הנהדר ברייכענאו לבית תרופה לאפיצורים וסכומים גדולים נתן לביה"ח בקארלסבאד. הבארוך נתנאל רותשילד יודע את נפש החולים. כי הוא בעצמו סובל זה שנים רבות מחלה קשה.

הגראף פיקלר הדורש זה שנים אחדות כסומכי כברלין להשמיר את היהודים ולהחריס נכסיהם וממשלת פרוסיה אינה מפריעה אותו מזה. חלק בימים האלה כרוזים בין העם. להעיר כעם על היהודים ולהוכיח שאין תקנה רק להשמירם ביום אחד. בהוטל אחד מצאחו יהודי ויכהו (את פיקלר) עד שפיר רם.

משפט הומל. סגנוני היהודים דרשו מאת השופטים לשום לב לדברים החשובים האלה: א החקירה המוקדמת לא עסקה בכרוז הענין מכל צדדיו, נכרת בה נטיה ידועה גלויה ביחס אל חלק אחד מהנאשמים. ב) כחקירת המקרים מיום 29 אוגוסט השתמשו מחברי כתב האשמה כאמצעים שונים לגמרי מאלה שהשתמשו בהם לחקירת המקרים מיום 1 ספטמבר. ג) בנוגע לכל העדים המאשימים, אשר הציגה הפוליציה מוכיחה הסנגוריה על הדברים השונים, מלה במלה כפי כלם, כל עד חוזר כמו פונגורף על דברי משנהו, הסניגור מנדלשטם סובר, שלמדו איתם לענות ושמו דבריהם בפיהם. — רוב העדים סותרים עתה דברי עצמם, שהעידו בעת החקירה והדרישה. היושב בראש אינו נותן דבר רבר על אדות התרשלות בתי הפקידות והצבא להציל את היהודים בהעיון, כי הם לא נאשמו (ע"י הקטיגור).

רוצח יהודי. מרדכי יאבלונקא. נער בן י"ז שנה, בווארשא. פועל אצל רעצן דקר את ארוננו אברהם מלך יען קצף עליו.

מלך איטליא ע"ד היהודים והציונות. בשמחת בנו של מלך איטליא בא גם הרכ לאמים לכרבו. המלך הכיע ישמחתו על המוסדות האחדים שיש ליהודים באיטליא ללמוד עברית. המלך דבר בהתלהבות על אדות הרצל, שהיה לפי דעת המלך בעל רוח גאונות רבה. המלך התפאר, כי היה כירושלים ושם צפון עתידות גדולות ליהודים.

יוסף אוטולינגהי. במילאן באיטליא מת בשם טוב הגנראל היהודי יוסף אוטולינגהי, שהיה שנים אחדות מניסטר לצבא איטליא היהודי הראשון ששמש כמשרח הרמה והנכבדה הזאת. איטליא היא בעלת ברית איסטריא ואשכנז ובעוד שבאשכנז אין אף שר חמשים יהודי ובאוסטריא ששם שני מיליון יהודים, אפיציר יהודי הוא חזיון בלתי נפרין, הגיע באיטליא יהודי למעלת מניסטר לצבא, משרה הדורשת אמנה ובטחון מצד המלך יותר מכל משרות הממלכה. אוטולינגהי היה מורו של המלך וויקטור עמנואל בתכסיס מלחמה והמלך אהבו כנפשו. ויוסף אוטולינגהי לא בעט בעמו כעבור כבודו ורום ערכו הוא היה נאמן לדתו ולעמו, במדה, שמכניס את המויטג הזה באיטליא. בקר את ביה"ח. השתתף בעניני המהלה זכר את אחיו העניים. הוא היה נצר מנזע משפחת רבנים חשובים באיטליא. הגאון ר' יוסף אוטולינגהי, ישאגנראד נקרא על שמו. היה ראש ישיבה בקרימונא ונפטר בישיבת י"ל ואלמנתו יכירת אשכנז באה אחרי מות בעלה לקראקא ותמת ותקבר שם והרה"ח הסופר מר פ. ה. וועטשימין מצא פה את מצבתה כמעבה האדמה וכתוב עליה: "הרבנית בריינרל טנית אלמנת הרב יוסף אוטולינג בת ר' מנחם נפטרה יום ג' כ"ג אייר שני"ו. פה נפטרה גם בתם מ' מאטה אשת יצחק הרופא בכ"ז ניסן שע"ה. רב אחר ממשפחה הזאת. ר' שמואל דוד אוטולינגהי

חבר קצור של"ה כשם מעיל שמואל ונדפס בווינעציא תס"ד.

ענין דרייפוס. כידוע העמיד המניסטר לצבא בצרפת ארבעה פקירי צבא לרון לפני שופטי הצבא בחשד שישכרו בכ"ה אלף פראנק עדי שקר נגד דרייפוס ובפינקסים רשמו את הכסף הזה באופן שלא יכיר איש מה הרוצאה הזאת. סודות חשובים נגלו כמשפט הזה בענין דרייפוס ועתה במל כא-כח הממשלה את האשמה והפקידים יצאו זכאים. לא נודע אם באמת זכאים הם או, כי חפצה הממשלה להכניע בזה לפני שונאיה.

רשאלת הגרים באנגליא. ההצעה לאסור על גולים מבוא לאנגליא, שנדחתה בפרלמנט לפני חדשים אחדים עתידה כסרוכ לשוב לבא על שלחן בית המחוקקים האנגלי.

גר יפני. בשאנחאי אשר בחינא בא הלייטנאנט היפני טוטום לפני ראשי קהלת ישראל בבקשה להכניסו בכריתו של אברהם אבינו, כי חשקה נפשו להיות יהודי. היהודים דחוהו פעמים רבות. אבל הוא לא נתן להם מנוחה עד שנזכחו, כי באמת וכלב שלם רוצה היפני ביהדות ויעתרו לו ויגורוהו ע"פ דין תורה ויקראו שמו בישראל אברהם הגר. אברהם היפני לומד עברית ורת ישראל בשקירה.

בן תשעים ושלש להיפה. היהודי בערקוואן, זקן בן צ"ג שנה בעיר אורסעסטער באמטריקא הצפונית נשא למיזם את הזקנה חנה גאלדמאן בת פ"ב שנה. לו שבעה בנים, ס"ד בני בנים, י"ז בני שלשים ואחד דור רביעי. לה חמשה בנים וכ"ח בני בנים. כל נפש קב"ד.

גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני הישכניה. מינין? ממשח הבנו. במשה נאמר בקבלו פני הישכניה: ויסתר משה פניו. ואלו נבדרינו, כשאירחים עניים נכנסים אצלם, יסתירו כל גופם.

לפנים והיום. לפניו ויזר יעקב ניד. להלעז את עשו. לקנית ממנו זכות הבכורה. והיום יזר עשו ניד להלעז את יעקב. לקנית ממנו זכות הבכורה.

"אחרתי לבוא". ספיר מאת צבי אלעזר טעללער, אמאראנאע אצל זלטישויב.

הספיר הזה הוא רב האיות ימעת הכמות (רק המינים עמודים) כספרו זה מתאר המחבר לפנינו תלמיד עברי, אשר תמיד, מיום הולדו עד בגרותו אחר לבא וכאשר רק הצב, שהשיג כבר מותרת, קדמהו אחר, ובהאבקו עם גלי החיים השרך ממקום למקום, ממנוחה מדומה למנוחה מדומה, מאידיאל לאידיאל, מהיום החיים, עד שראה באהרונה, כי אין לו פה למה לקוות, ומנוחה אמת לא ימצא רק בארץ אבותיו, כאשר יעביר אדמתה. — מר טעללער הוא סופר מהיר, ומצוין בצחות השון יזמירת זר לא ימע בברמו. על כן ענג גדול לקרוא את ספירו ולראות, איך הוא מושל במקל קסמו, לתאר החשי לכבי בלשון צחה ומדויקה בלי שום תערובת זרה ועל כל מושג ומושג ימצא עד נקדה המרה הנכונה בשפתנו ואינו מרגיש הפרון כהל. ואם עוד נגיד בזה, שהחלק השלישי ממחר הספר הקדיש לזכות הקופה הלאומית, אז בודאי חובה קדושה עד כר משביל דאמי לקנות ולקדוא את ספרו.

ע"ד חברת תנועת המלאפנים. לדעתי ההכרה שלנו, לבטא המלאפנים כמו החיר"ק (i ולא u) היא הנכונה, וראיה מהימנא מפרשתנו (חוי) ללון, לרון, וכ"כ: פניאל, פנואל, השנואה, לשניאה, ובדומה, ובתורה "הוא" לנקבה, והקריאה ע"פ הנקוד הה"א בחיר"ק. — לא דבר ריק הוא והגני מעורר את המומחים לעיין בו ולחות דעם.

מגנטיזם של גוף האדם. הפרופסור הארנאך בהאלע גלה, כי כשפשו על פני הזוכית, המכסה את הקאמפאס, יטה המחט ממקומו הנועד ע"פ הכח המגנטי

צבי הירש טהאלער מטרנפול מברך בזו"ט את ידיו ורעו מר שמשון מילגראם ליום בברית הנשואין עב"ג מ' זעלדע באפעכעס מגולגורא. מר א. פינעלעס בקראקא נדב 2 כתריום לקה"ל.

טעות: בגליון כ"ט בברכה א' מודה ה' נאטאוויחש לאלה שברכוהו לארוסיו ולא לחתונה.

מורה נבכש.

בעיר לאנצוט אין מורה לילדים. האיש היודע עבריה, אשכנזיות ופולניות על בורין ורוצה לכוא הנה היתה משכורתו שלמה בריוח. משה עסטליין.

מורה.

צעיר, יודע על בודיה את השפה העברית החדשה וגם הנ"ך ומפרשים, אשכנזיות ופולניות, מבקש לו החת הנאים נאותים משרת מורה בבית הגון בכפר. - לפנות אל מערכת, "המצפה" החת האות P.

הודעה.

הננו מודיעים בזה, כי בכל לילי שבת דורשים גם בחורף הזה, כמו בשנים קדמוניות דרשנים מצוינים מעידנו, בביהמ"ד של מוה"ר מיכאל צבי ציפרעס ז"ל בקראקא, ובל מי שיאכה להתענג עונג רוחני, יוכל לבוא ויקובל בספ"י.

כליל שבת פי תולדות ידרוש הרב הדרשן חנודע מד יצחק דאובן הבהן ארנשטיין נ"י. הנבאים רביהמ"ד.

הנעורים, למען יעברו המדוכרים על ימי האהבה, הנוולים כל כך עוז וכח רוחני, בהקדם היותר אפשרי ויקדישו את כל כחם בימי נבחרתם, בימי העליה והעמידה לעבודת החיים העקריים. אנחנו אווזים בלי צדק בכלל, כי מדרגת התפתחות האדם ונבולו השנים (הילדות, הבחורות, השחרות וזקנה) קבועים ועומדים. בחינות כבעלי חיים דוכיון, בי כח ההולדה אפשר להקדים ולאחר. לפי דעת החכם הנ"ל על הממלכה לקבוע פרס להנשואים נשים בימי נעוריהם. - גם בענין זה מתחילים איפא חכמי אירופה לשוב לחכמת החיים של קדמונינו, שאמרו: בן שמנה עשרה לחפה, אבל סדרי העולם עומדים לשמן לדרך החיים הזה. עבודת הצבא ובקשת הפרנסה מונעת לע"ע את בן דורנו משאת אשה בימי נעוריו.

מקרב ולב עמוק אברך בכרכת מז"ט את אחי היקר כמ"ד חיים ניימאנץ מקראקא לארוסיו עם מרת רבקה תחי' בת מו"ה אהרן ראזנער מדאבראמיל. אהרן ניימאנץ, כהולד לי בן למו"ט נדבתי 5 כתריום לח' "ציון" בעירו קראקא. א. פינעלעס.

אברך בכרכת מז"ט את ירדני החתן המושלם מר שמשון מילגראם נ"י עב"ג הכלה מרת זעלדא באפעכעס ליום חתונתם. זיסא וואהלער מטרנפול. בזו"ט אברך את ירדני היקר מר שמשון מילגראם עב"ג מ' זעלדא ליום חתונתם.

שלמה ליב טהאלער מטרנפול. מר אברהם צבי אייזענבערג מברך בכל לב את מר שמשון מילגראם עב"ג מרת זעלדע באפעכעס.

אשר לכדור הארץ. והכח הזה אשר באצבעו שונה הוא במצבים שונים. אם קיבתו ריקה ואחרי תנועה רבה ירפה הכח; אולם אחרי האכילה ובעת המנוחה יחזק. מלחמת העליטה ביהדות. הפרופסור פרידריך רעליטש יש לו למטרה, לחלל את קדושת התנ"ך והיהדות ולכטל את השפעתם על העמים. בכל חרף הוא דורש דרשות אחדות ובכל אחת הוא מתכוון, שיהי ברעש כלי תותח למעוז היהדות ולא יעקף עד אשר תכרע תחת רגליו. עתה מצא נשק חדש לו, לפרוץ בו פרץ במשגב היהדות. בקלן דרש דרשה, שבה הוכיח, כי גם לכשרים היו מזמורי תהלים רומים לאלה שלנו. הדבר הזה אינו חדש אמנם, אך רעליטש משתמש בו להלחם נגד ישראל. זוהי המצאה אשכנזית חדשה: אנטיסמיטיסם מדעי. אחרי שהאנטיסמיטיסם הסוציאלי והדתי לא השמידו את היהודים, מנסים האשכנזים כמדעי.

בן שמנה עשרה לחופה. על שאלת זמן הנשואין דרש בימים האלה הפרופסור משלרס מיטשל מהאוניוורסיטה בלנדון. הדרוש הוכיח, כי נכון ונחוצ להשיא בנים דוקא בימי נעוריהם. יש לפי דבריו לדגל על האהבה, למען פנות אל ענינים יותר נכבדים בחיים. בסדר הסוציאלי וכשמת החנוך, הנוהגים בזמן הזה מכרחים האנשים לאחר זמן חתונתם והמנהג הזה מקצר ימי הדורות וגורם חליים רעים. מעטים המה האנשים, אשר משנת החמש ושלושים והלאה הם כריאים לגמרי. בשנים האלה תגלינה באדם לאט לאט עקבות מחלות שונות מבמה מינים. לשאת אשה בשנים האלה אין ליעץ. לשאת אשה ולחולד בנים טוב רק בימי

SINA PELZ, KRAKAU

Gegründet 1873. Oesterreich.

איך ליעפערע פיינע כינא-זילבער "מנורות של חנוכה" אויף קערצען אָדער עהל צום צינדען, שעהן אונד עלעגאַנט געמאַכט מיט נור 2 fl. 50. **ציאָנס אַוהרען** ניקל אַנקער רעמאַנטואר אַוהרען זעהר גענויא געהענר, אויף דיא מיניטע רעגולירט, מיט העבראַישען ציפפערן אונד "מגן-דוד", נור מיט 3 fl. 25.

שיקע נור געגען נאכנאָהמע אדער פאַראויס דען בעטראַג. ניכט קאַנווע-נירענדעס נעהמע רעטור אונד שיקע בעצאַהלמען בעטראַג פאַראַנקא צוריק, אויף פערלאַנגען שיקע איינען נייעסטען פרייזקורראַנט מיט צירקא 1400 פראַכט איללוסטראַטיאָנען איבער אַוהרען, קעסטען, גאַלד, זילבער, כינא-זילבער, מוזיק-וואַרען אונד אנדערע בעדאַרפס ארטיקעל.

דיא רייוע פאן האמבורג נאך אמעריקא
בעדייטענדע פרייז-ערמאסינונג
 קאסטעט מיט אונזערעס בעריהמען
 דאפעלשרויבען-פאסטראמפפערן נור 118 קראנען
 " שנעלדאמפפערן " 130
 " עקספרעסדאמפפערן " 166
 נאָהערע אויפקלאַרונגען ערטיילט בערייטוויליגסט
FALCK & Co., Hamburg, Amerikahaus.

מ. פרייליך
 ק. ק. אויסשליסליך פאטענטירט
ספעציאליסט אין באנדאוש-פאך פיר ברוכלידענדע
 בעזימצעד דעס עהרענדיפלאַמס דעד "סאַציעטע" היגעניקיע אין פאדוא לעמבערג נראָדעצקא 35.
 העררן מ. פרייליך ספעציאליסט פיר ברוכלידענדע, אויסשל. ערציגער פאָ ק. פאטענט באנדאושען אין לעמבערג.
 פאן דען איינינסמען אונד אויפריכטינסמען געפיהלען מיינעס הערצעגס פערנאנלאסט שפרעכע איך איהנען היעמיס עפפענטליך מיינען פערבינליכסטען דאנק פיר דיא וואונדערבארע רעטטונג מיינעס פאן אייניגען הערפארראגענען ערצמען אָהנע לעבענס-געפעהרליכע אָפּפּראַציאָן אויפגעבענען לעבענס. אויס. - נאכדעם איך איבער אנראטהע' דעס העררן דיר ס. מ. ע. ה. אין יאסלא אין איהרע אנטשאלט אים האלכטארמען צושטאנד דע אנגעקאמען בין, האבען זיא עם דורך איהרע נאטורליכעמעהאמע אנהע אָפּפּראַציאָן אונד מעדיקאמענטע דאצו געבראכט, מיך בינען 10 מינוטען פאן מיינעס שווערען ליידען שמערצלאז צו בעפרייען, אונד קאנן איך דאהער אויס אייגענער ערפאהרונג נור זיא אלס דען אייניגען ספעציאליסטען אין דיעזעס פאכע יעדען ברוכלידענדען צום וואַהלע זיינעד געזונרהייט מיט פאללסטער געוויסענהאפטיקייט אנעמפּטעהלען.
 לעמבערג דען 4 יענער 1903.
 12-1
 Louis Aloyse Lorentz Dampfsägebeamter in Jasło geb. Paris.

!!! אינטערעסאנט !!!

איך געבע היערמיט דען געהערטען פ. מ. קונדען ציר קענטניס, דאס איך דיא בן אונטער דער פירמא Spira & Gronner געפיהרטע כשרה זעלבווארענפאבריק אויפגע- לעזט האבע, אונד פאן נון או דיא זייט 30 יאהרע בעסט בעקאנטע כשרה זעלבווארענפאבריק ווידער אונטער מיינעס אייגענעם נאמען

Hirsch Gronners Sohn. Krakau, Krakaugasse Nr. 17.

אום אייגענעם הויזע ווייטער פיהרע - מיט דער פעסטען פערזוכערונג דאס איך שטעטס אייפריג בעמיהט זיין ווערדע דאס מיר כיו נון געשעקטע פערטרויען זאוואהל בעציגליך בעסטער קוואליטעט עט שטרענגסטעס כשרה געוויסענהאפטעט צו רעכטפערטיגען, פער- שפרעכע בעסטע אונד ראשעפטע בעריענונג אונד איהרע געשעצטע אויפטרעגע העפּל. ערכטיענד צייכנע מיט פאַרציגליכסטער האַכאכטונג

Hirsch Gronners Sohn
 Bernard Gronner Krakau, Krakaugasse Nr. 17.

ג. ב. כיטטע נור גענוי צו אדרעסירען.

עס איז ערשינען דאס פיערטע העפט
"די יודישע צוקונפט"
 א חודש-זשורנאל פאר לעבען ליטעראטור און וויסענשאפט.
 רעדאקטאר: ד"ר י. ווארטסמאנן.

אינהאלט: 1) דער "נביאי" (ערציילונג) משה טייטש. 2) הערצל אלס העלד בחי'. 3) * (געדיכט א. רייזען. 4) א ליער אויס רומעניען ל. קושמאן. 5) ג. ק. מיכאלאווסקי בעל-מחשבות. 6) מירעלע (פאלקס-מאטיוו) מ. ווירטה. 7) ציוניסטישע מעריטאריא ליסטען און מעריטאריאליסטישע ציוניסטען דר. י. ווארטסמאן. 8) נחומ' און זיין ווייב (ערציילונג) ד. ראשאַווסקי. 9) יודען אין דער נייער רוסישער ליטעראטור מ. כעוויין. 10) די אָדעסער יודישע נאם שלמה בן דוד. 11) יודישע חראניק דער יודישער חראניקער. 12) בריעף פון דער געהעטא Citoyen. 13) בריעף צו מייין פריינד' דער רעדאקטאר. **אכאנאמענטס-פרייז:**

8 קר. א יאהר, 4 קר. א האלב יאהר, 2 1/2 קר. א פירטעל יאהר.
 יעהר לייבע אכאנענטען, וואס שיקען איין 8 קראנען, בעקומען אויסער "די יודישע צוקונפט" א גאנץ יאהר, א וואונדערבארע פרעמיע, דאס פראכטפאלע בוך 337 זייטען שיינ אילוסטריט, געבונדען פראכטפאל) געזאמעלמע ליעדער פון "מארים ראזענפעלד". - אדרעס:
 »Die jüd. Zukunft« (M. Ehrlich) Dietelsgasse 59, Krakau (Galizien)
 אגענטען ווערען געזוכט. - פראבע העפטען ווערדען געגען פאראויס בעצאהלונג פון 50 העלער געשיקט.

דיא ציקאריע
 פאן דער ק. פ. פרוויליגירטען אונד אין פערשייערענען אויסשטעלינגען אויסגעצייכענעטע פאבריק
FAST, WITMAYER & SAFIR in Tarnów
 איזט, ווי בעריפענע פאכמענער אונד חעמיקער פיעלפאך אנערקאנט האבען איהרעס אינהאלמע זאוואהל, ווי אויך איהרער ערצייונג געמאכט, דען אנדערען פאבריקאמען גלייכווערטיג אונד איזט אין סאציאלער ווי אין רישועללער בע-ציעהונג אללען אנדערען קאפפע-סוראגאמען פארצויעהען, דא איהרע ערצייוגער, ווי אללע דאכיי בעשעפטיגטען ארכיטעט יודען פאן נאליציען זינד. לעגעט דען פרויען אנס הערץ, דעס פאלשען פאראורטיילס - אויבלאנדישע ציקאריע פאַרצויעהען - זיך אַכצוגעוועהנען.

כשר נייטטע **כשר**
קראקווער זעלכווארען-פאבריק
 מיט דאמפ-מאשינען
Gartenberg & Gebr. Gronner
 KRAKAU, Krakauergasse Nr. 33.
 ערצייגט דיא שענסטע סאלאמי, ווער-א-נעזער, ברוסט, שינקען, רויך עט קרענ-וויסעל א. ה. וו. עמפיעהלט צו ביליגסטען פרייען. אויף פערלאנגען ווירד פרייקוראנטע עט הכשר איינגעשיקט.

J. B. Rappaport
 Dąbrowa b. Tarnów.
גראס מעטה-ברויערייא
 געגרינדעט אים יאהרע 1878.
 עמפיעהלט זיין פאבריקאט, וועלכעס גוט בעקאנט איז, מיט אללער ביליגסטע פרייען אללערלייא סארטען א. ז. שטארקען עט זיסען מעטה איינפאך אונד דאספעלמעטה, קאפאוויטץ וויא מאליאט, ווישינאק, זאוויע אויך אלטע כומעללעז מעטה מיט דען נאמען **Stary polski trunek.** אויך האנג אונד וואקס.

איבערצייגט אויך
 איינמאל, דאס דיא **טינטע-סארטען דער יודישען פאבריק**
 (געגרינדעט 1882)
 דעם **A. I. REISCHER**
 WIEN, 2/3 Rembrandstr. 34.
 דען אנדערען פאבריקאטען ניכט נאכשמעהען אונד פערלאנגט נור יודישע ערצייגונג.

ביתי פתוח לרוחה.
 אודיע בזה לכל באי שערי עירנו, כי כבוד תקעתי אהלי עם הרעסטוראציע והאמעל חדש לפי רוח העת בבית **דיעמעלסגאסע 63.**
 אס אמרתי אספיה כמו המעלות הנמצאות בעסקי החדש הגליון קצר מלהשריע, לכן אבקש מאת האורחים הנכבדים, סורו נא אל ביה עברכם, ולינו פה הלילה, ואז אקוה, כי תפיקו רצון בכל אשר תשא נפשכם, והמיד הספרו תהלת האמעל החדש, והנני מוכן לקבל אתכם בספ"י ולשרתכם באהבה. **מאיר הכהן ראפאפארט** בה קראקא.

Wyd.: Naffali Hof. S. M. Lazer.
 Odpowiedzialny Redaktor: S. M. Lazer.
 Drukiem S. L. Deuschera w Podgórzu.

Rzeczywiście najlepszym ze wszystkich dotychczas do prania białyn Inian bawelnianej używanych środków jak mydło, soda, proszek etc. jes Schicht'a nowo wynaleziony
Ekstrakt do prania i namaczania
 Marka **„Pochwała gospodyń“**
 Zalety:
 1. Skróca do połowy czas potrzebny do prania.
 2. Zmniejsza robotę do czwartej części.
 3. Używanie sody staje się zbędnym.
 4. Białyna jest czystsza.
 5. Jest dla rąk jakoteż dla białyn zupełnie nieszkodliwy zaco ręczy podpisana firma.
 6. Jest tańszy przez swa nadzwyczajna wydajność od wszystkich innych środków do prania.
 Po jednej próbie okazuje się powyższy ekstrakt dla każdej gospodyni i praczki niezbędnym.
Wszędzie do nabycia.

ביטטע צו לעזען.
 איך בעעהרע מיך היעטימ אנצווייגען, דאס איך מייע ביהער אונטער דער פירמא **Spira & Gronner** נעפיהרמע כשרה זעלכווארען-פאבריק צו פאלגע אויפלאזונג ריעזער פירמא פאן הייטע אין נור אונטער מייער פירמא **A. S. SPIRA,**
כשר DAMPF-SELCHWAAREN-FABRIK
KRAKAU, Krakauergasse 6,
 ווייטער פיהרע. — אינדעם איך אלען מייען ווי קונדען דיא בעסטע בערענעונג צו אללעראייסערסטען פרייען צוויכערע, ערוכע איך מייע אדרעססע גענויא צו שרייבען אונד צייכע האכאכמונספאלל **אשר שמואל הכהן שפירא.**

גימנאזיום עברי.
 צו יקשיבו התלמידים לקח טוב צונקרה, ש"ס ופוסקים ציחד נס כל הלמודים, אשר ילמדו בגמנויות אשר להמוססה ויחונכו דתנו וחונכותו הקדושה הנוקרה לנו. וכקוף הסנה יקצלו תעודות, אשר יסוו צערכן לכל דבר להעודוה הגמנויות אשר למוססה. למוססלים כשרים צולל ולהסגחה נועולה ידאג הרצ ראש ציה"ס. גם פולנית ילמדו שס. הלמודים שאינם צקיאים צשפת אשכנז מוכרחים להכנס פה למוססה-הסכה (פרוגינאלזיום) ששה חדשים קודם תחלת שנת הלמוד ושס יכולים להתקבל צלי שוס תעודה נוצ"ס.
 האדרסה: **Rabbiner Dr. M. JUNG, Ung. Brod (Mähren)**

קאנצערט-גראמאפאן אונד פאנאגראף

 ריעזיגע אויסוואהל פאן יודישען אונד העבראישען פלאטטען אונד וואלצען נור אין אונטערצייכעטע ספעציעלע צו בעציעהען. עכטער קאנצערט-גראמ-פאפאן, מיט 5 פלאטטען גראמס, נור 40 פל פארציגליכער פאנאגראף, מיט 5 וואלצען גראמס, נור 8 90 פל. פרייקוראנטע גראמס אונד פראנקא. ערסטע ספעציעלע פאן עכטען גראמא-פאפאן אונד פאנאגראפן ען גראם עט ען דעמאל.
Josef Wechsler, Krakau und Warschau.
 (in Krakau: Grodgasse 71).

ניי אייננעריכטעטע קראקווער
כשרה דאמפ-זעלכווארען-פאבריק
 מיט דער בעסטען מאדערנסטען מאשינע, ערצייגט שענע, פרימא סאלאמי וועראנעזער, ברוסט, שינקען, קרענוויסעל א. ה. וו. פערזעהען מיט הכשר יאל הרב הגאון דפה שליט"א, עמפיעהלט צו ביליגסטען פרייען, אויף פערלאנגען ווירד פרייקוראנטע עט הכשר איינגעשיקט.
מנחם מענדל גראזער.
Emanuel Glaser, Dampfselchwarenfabrik
 KRAKAU, Bożego-Ciała 8.

Saul Rafael Landau
 Juvelier
KRAKAU Stradon 13.
 עמפיעהלט זיין רייכהאלטיגעס לאנער פאן עכטען שוויצער גאלד אונד זילבער אוהרען, גאלד קעמטען, גאלד אונד זילבער עט יובעלען וואארען. צו דען ביליגסטען פרייען, רעעלסטע בערענעונג.

Hotel Londres
 Krakau, Stradom
 Inhaber **SALOMON WASSERLAUF**
 גרעסטעס האמעל דער יודישען קויפמאנס-וועלט, נייא רענאווערמ, שעהנע צימער, גוטע קיכע, שטרענג כשר, פיר זאממער-סעזאן שעהנען גארטען איינגעדריכטעט. פיר פרעמדע געסטע, וועלכע ערציע ברויכען כעסטענס געאיינגעט. עמפאפאלען צו ביליגסטען פרייען.

ניכט **10.000**
קראנען
 אבער פיעלע קראנען ערשפארען זי, ווען זי דען פרייקוראנט פאן דער פירמא **Josef Feil, Krakau, Grodgasse 60**
 Uhrmacher & Juvelier
 פערלאנגען דער איהען פראנקא אונד גראמס צוגעזענדע ווירד.

4 וואכען פראבע-צייט

 פערזענדע אן יעדערמאן מייען נייע האכארמייע וינגערמאשינע (מאדעלל 1904) מיט עממטליכעם צוגעהער & קאסטען אונד סינפיערינער שריפטליכער גארמטיע אום נור 30 fl. אונד נעהמע דיא זעלבע רעטור פאלס ניכט מאדעללאז פונקטיאנירען זאכלטע מערזאנד פר נאכנאהמע, אדער פארהייניג זענען דעם בעטראגעס.
 Nähmaschinen-Versandhaus
ARNOLD FALLEK
 Podgórze, Ringplatz 10.

למוכרת נצה
 מאספת הרבנים, שהיתה פה קראקא בקיץ הרס"ג נמצאים ת"י להמכר כולל גדול המונות גדולות וגם קמנות, היינו: המונה גדולה בגדלה וברחבה 48/64cm. א 50 העלער, המונה קמנה כמו אנויכטסקארמע א 4 העל, והקונה מהן לכה"פ בעד סך 8 בתרים אהן לו 20% ראכאטמ.
 המונות לרוגמא — מוסמדוענערונג — לא ישולח רק נגד מעות קרימה.

Dawid Heidenfeld
 Kraków, Ulica Bożego Ciała 1.
עפירעפסי
 לחלי-הנפילה ר"ל, לשבץ (קראמפף) ולמחלות עצבים אחרות ידרשו ספר מיוחד לזה ויקבלו בחנם פראנקא ע"י **Privil. Schwanen-Apoteke** Frankfurt a. M.